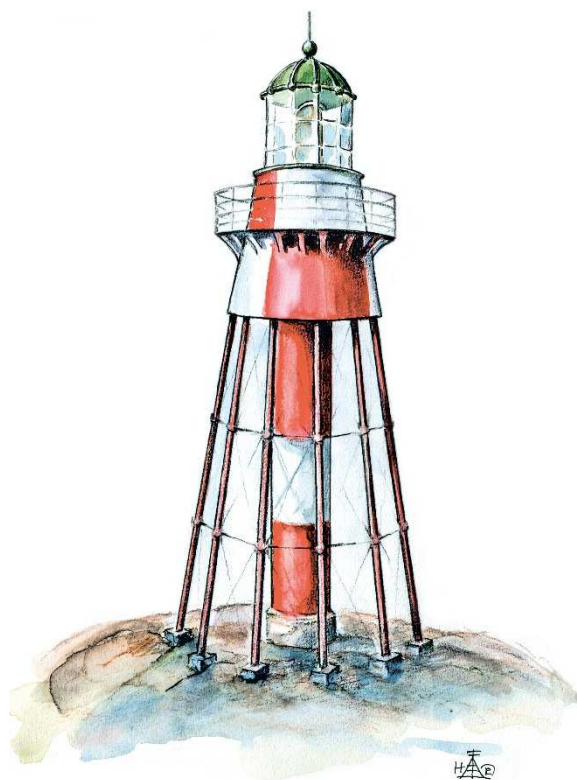

Budget 2022

plan 2023-2024

2021-06-02

Socialdemokraterna, Moderaterna, Folkviljan Orust och Liberalerna

Innehåll

INLEDNING	3
MÅL FÖR GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING	6
Mål för koncernen.....	6
Vår definition av god ekonomisk hushållning i den kommunala verksamheten	6
Styrmodell.....	7
Vision 2040.....	7
Politisk plattform för mandatperioden	8
Finansiella mål.....	10
Mål för verksamheten.....	10
PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR	15
Omvärldsanalys.....	15
SWOT-analys	16
Sektorernas större verksamhetsförändringar och behov av utökad budgetram.....	17
Befolkningsutveckling.....	20
EKONOMISKA FÖRUTSÄTTNINGAR	21
Skatteunderlagsutveckling.....	21
Förutsättningar för nämndernas och sektorernas ramar.....	22
Finansiell analys	24
DRIFTSBUDGET OCH POLITISKA PRIORITERINGAR	28
Driftsbudget	28
Politiska prioriteringar	28
Ramförändringar mellan åren.....	30
Affärsdrivande verksamheter	30
INVESTERINGAR	31
EXPLOATERINGAR.....	33
RÄKENSKAPER.....	34
Resultatbudget.....	34
Balansbudget	34
Kassaflödesbudget.....	35
FÖRSLAG TILL KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT.....	36

INLEDNING

Budgeten har tagits fram av den politiska ledningen och majoriteten, Socialdemokraterna, Moderaterna, Folkviljan Orust och Liberalerna för Orust kommun.

Sammanfattning

Efter den ekonomiska kris som uppstod i Sverige och i omvärlden med anledning av covid-19 pandemin ser det nu allt ljusare ut. Före pandemin hade vi scenariot att vi skulle gå in i en tuff period med lågkonjunktur. Istället kom det en pandemi och fortfarande kan vi ännu inte överblicka alla de konsekvenser som den medför. Kommunens ekonomi har utvecklats mycket positivt de senaste fem åren. Högt resultat, amortering av låneskulden, hög självfinansiering av investeringar, budgetföljsamhet och en befolkningsökning är positiva signaler på en god ekonomisk utveckling. Dessutom har skattesatsen sänkts sedan 2019 med 25 öre per år. Under 2020 bidrog tillfälliga statsbidrag och ersättningar samt lägre kostnader till följd av pandemin till årets höga resultat. Även år 2021 ser resultatet ut hamna betydligt högre än budget.

Eftersom den ekonomiska utvecklingen nu ser bättre ut än tidigare kan det generella effektiviseringskravet på 1 % för år 2022 tas bort för alla sektorer, liksom kommundirektörens uppdrag att effektivisera kommungemensamma kostnader med 4 mnkr. Detta ger verksamheterna en möjlighet att återhämta sig efter pandemin och arbeta in de pågående förändringar som tidigare effektiviseringskrav och krav på budget i balans föranlett.

De ekonomiska förutsättningarna ger också möjlighet till ett antal större satsningar. Den största satsningen sker till sektor omsorg med 7,4 mnkr för att fortsätta bygga upp förebyggande stöd och hjälp samt behandlingsinsatser på hemmaplan. Vidare sker en satsning till sektor ledning och verksamhetsstöd för bland annat en ny webbplats och till sektor samhällsutveckling för två extra handläggningstjänster på bygglövsenheten för att korta handläggningstiderna samt finansiering av åtgärdsvalsstudien för STO-bron.

Budgeten innehåller också en skattesänkning med 25 öre för 2022, vilket innebär att en hel skattecrona har sänkts under mandatperioden.

Det budgeterade resultatet i förslaget uppgår till ett överskott om 28,6 mnkr för år 2022, vilket utgör 2,9 % av verksamheternas nettokostnader. För de två efterföljande åren förväntas resultatet uppgå till 2,9 % (+28,2 mnkr) respektive 2,8 % (+28,4 mnkr) av verksamheternas nettokostnader. Ett av de finansiella målen är att ha en resultatnivå på mellan 2-4 %.

Kommunstyrelsen som nämnd tilldelas driftbudgetramar per sektor. Förutom de politiska satsningarna justeras sektor lärande och omsorgs budgetramar för volymförändringar inom barnomsorg, skola och hemtjänst. Alla sektorer kompenseras för pris- och löneökningar, indexhöjning av lokalhyror, lokalvård och kost samt kapitalkostnadsökningar.

Från år 2022 ingår sektor miljö och bygg i sektor samhällsutveckling. Miljö och byggnadsnämnden har inte längre något planerings- eller verksamhetsansvar utan det har kommunstyrelsen. Myndighetsnämnderna miljö och byggnadsnämnden samt sociala myndighetsnämnden tilldelas därför ingen driftbudgetram.

Utifrån den politiska plattformen för mandatperioden riktas särskilda uppdrag till sektorerna. En stor del av dessa uppdrag har genomförts. För 2022, sista året i mandatperioden återstår 12 riktade uppdrag att genomföra för sektorerna. Budgeten innehåller också sex övergripande mål under tre målområden. De finansiella målen för god ekonomisk hushållning är utifrån förutsättningarna i budgeten möjliga att uppnå under hela planperioden.

Investeringsbudgeten uppgår till högst 150 mnkr år 2022 och högst 200 mnkr per år 2023-2024. Bland de större planerade investeringsprojekten kan nämnas ombyggnad av Ellös avloppsreningsverk, VA-ledning från Mollösund till Ellös (VA-länk väst/bro) samt VA-ledning från Varekil till Ellös (VA-länk öst-väst), ny förskola i Svanesund, ombyggnad av Ågårdens äldreboende till psykiatriboende, inköp av räddningsfordon, cykelvägar samt förstärkningsarbete vid ån i Henån.

Den höga investeringsnivån kräver behov av nyupplåning under planperioden. Låneskulden beräknas öka med högst 260 mnkr till totalt 820 mnkr i slutet av år 2024. Merparten av nyupplåningen sker under åren 2023 och 2024.

Ekonomiska ställningstaganden

Följande ekonomiska ställningstagande ligger till grund för budgeten:

- Budgeten har upprättats i enlighet med de riktlinjer som antagits för god ekonomisk hushållning.
- Budgeten bygger på en sänkt skattesats med 25 öre under 2022 men oförändrad skattesats år 2023 och 2024 utifrån att det är en ny mandatperiod.
- Skatteintäkter och generella statsbidrag är beräknade på en befolkning som ökar med minst 25 invånare per år. Den politiska ambitionen är högre och en ökad befolkning i åldern 25-64 år är avgörande för finansiering av den framtida välfärden.
- Den totala investeringsnivån (netto) begränsas till högst 150 mnkr år 2022, 200 mnkr år 2023 och 200 mnkr år 2024.
- För 2022 beräknas en nyupplåning ske med högst 50 mnkr och för hela planperioden med högst 270 mnkr.
- Internräntan sätts till 1 % för 2022. För affärsdrivande verksamheter, vatten och avlopp samt renhållning regleras internräntan med kommunens genomsnittsränta de senaste 12 månaderna.
- Försäljning av fastigheter, mark och tomter ska uppgå till minst till 5 mnkr per år under 2023 och 2024.
- I potten ofördelad budget finns utrymme för budgetkompensation till sektorerna i detaljbudgetarbetet och under löpande år för kapitalkostnadsförändringar, löne- och prisökningar, indexhöjning av lokalyror, kost och lokalvård samt i övrigt mindre tekniska justeringar såsom exempelvis PO-påläggsjustering (personalomkostnad), kostnader för utökad mattransport till förskola på obekvämtid (nattis), matvagnstransport inom Vrekils skola, utökad lokalvård på Ängsvikens särskilda boende samt fri tillgång till kaffe och te för alla anställda.
- Jämfört med tidigare beslutad budget och flerårsplan för 2021-2023 tas det generella effektiviseringskravet på 1 % bort för samtliga sektorer, vilket uppgick till 8,7 mnkr för år 2022. Även kommundirektörens uppdrag att effektivisera kommungemensamma kostnader med 4 mnkr tas bort år 2022.
- Politisk verksamhet tillförs 0,4 mnkr per år i utökad ram för att genomföra allmänt val till riksdag, region- och kommunfullmäktige år 2022 samt till Europaparlamentet år 2024.
- Sektor ledning och verksamhetsstöd tillförs år 2022 1,4 mnkr i utökad ram för satsning på ny webbplats, Microsoft365 licenser och utökad skuldrådgivning. Från 2023 minskar ramen med -0,5 mnkr då kostnaderna för ny webbplats är lägre och kostnaderna för skuldrådgivningen återgår till samma nivå som tidigare. År 2024 minskar ramen med ytterligare -0,4 mnkr då den nya webbplatsen ska vara klar.
- Budgetramarna för sektor lärande och omsorg har justerats för volymförändringar utifrån demografin i den övergripande resursfördelningsmodellen för barnomsorg, skola och hemtjänst. Det innebär att sektor lärande får utökad ram år 2022 med 1,2 mnkr och sektor omsorg minskad ram med -0,1 mnkr.
- I den pågående upphandlingen av skolskjutstrafik planeras färre antal bussar genom ruttoptimering och förändrade skoltider. Det beräknas ge minskade kostnader från halvårsskiftet år 2022 med minst -2,5 mnkr och för helåret 2023 med minst -5 mnkr. I den beräknade effektiviseringen ingår också att kommunen gör ett avrop i avtalet för närbussar. Ramen för sektor lärande minskas med den effektivisering som uppstår enligt det nya avtalet. Det kan innebära högre eller lägre effektivisering än den beräknade. Merkostnader för skolskjutsadministration, cirka 0,3 mnkr ska finansieras inom befintlig budgetram. Avrop på närbussar sker av sektor ledning och verksamhetsstöd och sektorn erhåller utökad ram för finansiering av kostnaderna.
- Sektor omsorg får utökad ram på 7,4 mnkr för år 2022 för att finansiera de nya verksamheterna boendestöd, stödboende för socialpsykiatriska behov och ett korttidsboende LSS för barn och unga. Uppbyggnad av verksamheterna innebär initialt en högre kostnad före hemtagningseffekt uppstår genom att vi avslutar och förebygger externa placeringar och tar emot brukare på

Budget 2022 med plan för 2023-2024

hemmaplan istället. Från år 2023 minskar ramen med -2,1 mnkr och år 2024 ytterligare -2 mnkr då en hemtagningseffekt väntas uppstå.

- Från 2022 ingår sektor miljö och bygg i sektor samhällsutveckling. Sektorn får utökad budgetram med 1,2 mnkr för att finansiera två extra bygglovshandläggare för att minska handläggningstiderna. Från 2023 minskar ramen med -0,6 mnkr då behovet väntas bara vara en extra bygglovshandläggare. Under 2022 och 2023 erhåller också sektorn 0,5 mnkr per år för att finansiera åtgärdsvalsstudien för STO-bron. Drift och skötsel av våra 160 km vandringsleder beräknas till 0,25 mnkr per år och ska finansieras inom befintlig budgetram. Även utökade öppettider, måndagsöppet, på biblioteket i Henån ska finansieras inom befintlig budgetram.
- År 2021 fick sektor samhällsutveckling i uppdrag att driftsätta en ny parkenhet med ökat fokus på trivselhöjande åtgärder i våra orter. Under 2022 ska en särskild satsning också ske på aktiviteter i vår utemiljö. Exempelvis på sådana aktiviteter kan vara att bygga utegym för seniorer, odlingslotter, hundrastgård och skateboardramp. I investeringsbudgeten finns 2 mnkr avsatt för ändamålet och eventuella driftkostnader ska rymmas inom de 3,5 mnkr som finns avsatt för parkenheten inom kommunstyrelsens medel till förfogande.
- År 2022 avsätts 10,4 mnkr som en pott för kommunstyrelsens förfogande. Inom ramen ska finansiering ske av de pågående satsningarna på parkenhet, nya översiktsplanen och samverkansprojektet mellan sektor omsorg och lärande som syftar till att tidigt jobba förebyggande och undvika att barn och ungdomar hamnar i utanförskap. Vidare ska finansiering ske av det nyinrättade kontaktcentret samt den gruppverksamheten där Svenska kyrkan på Orust är huvudman och som syftar till att främja barn och ungas psykiska hälsa. År 2023 avsätts totalt 8,5 mnkr, vilket är lägre än 2022 eftersom samverkansprojektet mellan sektor omsorg och lärande ska vara inarbetad och finansieras inom ordinarie budgetram och kostnaderna för den nya översiktsplanen minskar. År 2024 avsätts 7,5 mnkr och inga medel finns längre för översiktsplanen eftersom den är klar.

MÅL FÖR GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING

Kommunallagen ställer krav på att kommunen i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs i bolag, stiftelser och föreningar ska ha en god ekonomisk hushållning och en ekonomi i balans. Det innebär att verksamheten ska bedrivas kostnadseffektivt och med rimlig självfinansiering av investeringar samt att varje generation så långt som möjligt ska bära sina kostnader för den service som de konsumerar. Vidare anger kommunallagen att fullmäktige ska besluta om mål och riktlinjer för en god ekonomisk hushållning för den kommunala koncernen.

Mål för koncernen

För koncernen i Orust kommun blir mål och riktlinjer för koncernen inte tillämpningsbart då endast en stiftelse ingår i koncernen. En stiftelse, till skillnad från till exempel ett kommunalt bolag, saknar ägare som styr verksamheten. Stiftelsen styrs av stadgar där det bland annat framgår hur stiftelsen ska förvaltas och vilket ändamål stiftelsen har.

Vår definition av god ekonomisk hushållning i den kommunala verksamheten

För den kommunala verksamheten har fullmäktige beslutat om en definition av god ekonomisk hushållning samt beslutat om finansiella mål och mål för verksamheten för att god ekonomisk hushållning ska uppnås.

God ekonomisk hushållning i Orust kommun innebär att samtliga finansiella mål uppnått målvärdet och 2/3 delar av verksamhetsmålen uppnått eller delvis uppnått målet.

Verksamhetsmålen mäts genom indikatorer. För att ett verksamhetsmål ska anses uppfyllt helt eller delvis, ska en övervägande andel av indikatorerna uppnått eller delvis uppnått målvärdet. Vissa indikatorer som till exempel mäter totalt för kommunen, kan i vissa fall väga tyngre än enskilda indikatorer för respektive sektor. En sammanvägd bedömning sker då oavsett hur många av indikatorerna som helt eller delvis uppnått målvärdet.

Måluppfyllelsen redovisas med symboler. En grön cirkel innebär att målet är uppfyllt och för indikatorerna en måluppfyllelse med minst 100 %. En röd kvadrat innebär att vi inte nådde målet och för indikatorerna en måluppfyllelse under 80 %. En gul romb indikerar att vi är på god väg eller delvis har nått målet, för indikatorerna symboliserar det en måluppfyllelse mellan 80-100 %.

De övergripande målen beslutas i samband med budget och flerårsplanen och kan varje år omprövas.

Teckenförklaring	
Uppfyllt	
Delvis uppfyllt/ på god väg	
Ej uppfyllt	

Styrmodell

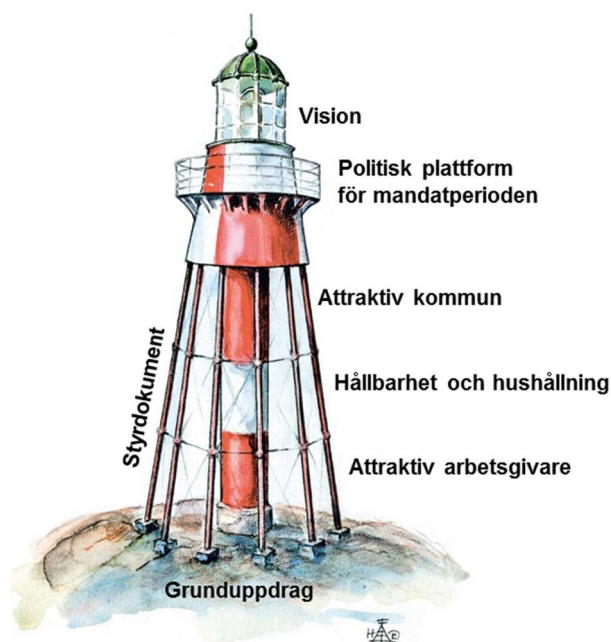
Vision och politisk plattform för mandatperioden är styrande för samtliga verksamheter. I budgetdokumentet kan uppdrag utifrån den politiska plattformen riktas till en eller flera nämnder och sektorer. Uppdragen kan vara ettårigt eller flerårigt.

Styrmodellen innehåller tre målområde som utgår från visionen. Dessa är samlingsbegrepp för ett antal uppsatta mål.

- Attraktiv kommun
- Hållbarhet och hushållning
- Attraktiv arbetsgivare

De övergripande målen som kommunfullmäktige årligen beslutar om i budgeten mäts och följs upp av indikatorer med målvärde. De övergripande målen bryts ner av sektorn och eventuellt kompletterande indikatorer och uppdrag beslutas av nämnden i samband med beslut om uppdragsdokumentet och detaljbudget i november.

Styrdokumenterna är en viktig del av styrningen av kommunen och ska samspela med visionen och de övergripande målen. Grunduppdragen utgör den största delen av en kommuns verksamhet, och det är i kvalitetsstyrningen som grunduppdraget följs upp och utvärderas. Det vill säga det är kvalitetsstyrningen som visar om grunduppdraget uppfyller god kvalitet eller inte. Kvalitetsstyrningen följs upp av nyckeltal.

Vision 2040

Visionen beskriver den önskade och ideala målbilden för vår gemensamma strävan för att skapa framtidens Orust kommun. Visionen vänder sig till kommunen som organisation, men förhoppningen är att den även ska inspirera andra som våra invånare, företagare eller organisationer.

Orust – den gröna och trygga ön där tanken är fri och drömmar får liv.

Förklaring av värdeord:

Grön som i landskapet och symbol för det fossilfria och ekologiska.

Trygg som i grundad erfarenhet, ett gediget arv och en god plats för livet.

Fri tanke som i tillåtande, öppen, demokratisk, innovativ och fritänkande.

Ö som i unik och karaktärsfull.

Drömmar som i viljan att leva och skapa med hjärtat.

Får liv som i framtidstro och utveckling som blir verklighet.

Politisk plattform för mandatperioden

Den politiska majoriteten på Orust, Socialdemokraterna, Nya Moderaterna, Folkviljan Orust och Liberalerna har enats om nedanstående politiska plattform för mandatperioden 2018-2022.

Vi tror på ett Orust i tillväxt, som en trygg plats att bo och verka på för alla människor i alla åldrar, där vi tillsammans värnar om vår miljö för en hållbar framtid. Vi tror på en skola och omsorg med kvalitet, ett brett kulturutbud och vi vill skapa förutsättningar för att alla barn oavsett bakgrund ska ha en aktiv meningsfull fritid. Vi vill att Orust ska uppfattas som en kommun där det är lätt att etablera sig, utveckla sitt företag och att man som företagare har en god dialog med kommunen.

Genom en tydlig politisk styrning och med ökat fokus på ekonomiska frågor och med tydliga prioriteringar utifrån våra medborgares grundläggande behov, vill vi uppnå en verksamhet i balans där Orustborna ska uppskattas mer, beskattas mindre och avgiftsbeläggas med sans och balans. I dagens samhälle är ökad delaktighet en del av medborgarnas förväntningar. Vi vill att Orust ska vara en öppen och tillgänglig kommun där våra medborgare ska kunna medverka och påverka sin framtid och där varje möte med kommunen ska präglas av jämlikhet, kvalitet och god service.

Vår ambition är att våra verksamheter kontinuerligt ska utvecklas och arbeta mer effektivt både gällande logistik och teknik vilket kan möjliggöra att vi under kommande mandatperiod kan fortsätta satsningarna inom våra kärnverksamheter och andra satsningar som Orusts innevånare uppskattar. Detta i kombination med fortsatta skattesänkningar som främjar inflyttning, företagande och som ökar kommunens konkurrenskraft. En fortsatt sänkt kommunalskatt ökar innevånarnas ekonomiska utrymme.

Ekonomi

Budgeten anger förutsättningarna för en hållbar ekonomi, vilket omsätts i praktiken av våra sektorer där verksamheten bedrivs inom givna ramar. En tydlig politisk styrning, helhetssyn och en gemensam bild av hur resurserna bäst ska användas och fördelas är nödvändigt för att möta framtida utmaningar. I budgeten konkretiseras detta med tydliga krav på anpassningar för en ekonomisk balans under planperioden.

Minskad klimatpåverkan

För att minska fortsatt negativ påverkan på klimatsystemet måste vi ställa om samhället och skapa möjlighet för våra invånare att leva klimatsmart. Här kan Orust kommun göra skillnad. Kommunen är en stor inköpare av varor och tjänster och har därmed stor möjligheter att påverka och föregå med gott exempel. På sikt i det här sammanhanget bör exempelvis resepolicy, tjänstebilar och bilpool ses över.

Kollektivtrafik och infrastruktur

Vi satsar på att förbättra tillgängligheten med lokaltrafik som fungerar för alla åldrar och som kopplar vidare till regiontrafik. Vi utreder nu möjligheten att erbjuda Orust seniorer från 65 år, folkbokförda i kommunen att åka fritt inom kommunen. Samarbetet inom Nordvästsvenska initiativet fortsätter och vi vill öka samarbetet med GR för att bland annat förbättra villkoren för zonindelning/taxor kollektivtrafik. Fortsatt aktivt stöd och samarbete med STO (Stenungsund, Tjörn, Orust), GR och näringslivet för att arbeta med etablering av ny Orustbro.

Bostäder och mark

En ökad nybyggnadstakt ska över tid ge en stabil befolkningstillväxt. Framtagna styrdokument såsom bostadsförsörjningsprogram och VA-plan möjliggör nybyggnation. Markanvisningsprogram och god service ska ge utförare möjlighet att bygga och utveckla boende för alla skeenden i livet. Att omvandla fritidshusområden till året-runt-boende är en resurs för tillväxt och utveckling. Detta är ett arbete som ska prioriteras tillsammans med att förenkla och snabba upp processer och handläggningstider.

Vi ska möjliggöra för fler attraktivare tomter och nybyggnationer både för Orustbostäder och andra aktörer på bostadsmarknaden

En god samverkan mellan kommunen och samhällsföreningar/vägföreningar/samfälligheter är viktig för att öka våra invånares trivsel och skapa ett attraktivt Orust. Det ökade intresset för att odla skapar efterfrågan på möjlighet till odlingslotter. Detta ska mötas på kommunal såväl som på privat mark.

Fastigheter

Kommunens fastighetsbestånd är vår gemensamma tillgång. Det är av stor vikt att våra fastigheter systematiskt underhålls och vid behov renoveras. Detta ökar och bevarar värdet på våra tillgångar. Kommunägda fastigheter som inte behöver användas ska skyndsamt avyttras, vilket inte sker idag. En översikt över tomställda lokaler ska tas fram, analyseras och åtgärdas. Lokaleffektiviteten bör också ses över för åtgärd.

Näringsliv och turism

Vår näringslivsstrategi, vårt näringslivsråd och branschråd ger förutsättningar att tillsammans arbeta vidare med frågor kring företagande, arbete och kompetensförsörjning. Näringslivet ska få kommunens stöd för ta tillvara och utveckla de tillgångar som finns på Orust. Bemötande och service är avgörande för hur våra tjänster och service uppfattas.

Besöksnäringen är en betydande del av kommunens näringsliv. I samverkan med ”Ett enat Bohuslän” och ”Södra Bohuslänns turism” skapas en hållbar utveckling för Orust.

Kultur och fritid

Föreningsliv och kultur är två strategiskt viktiga kuggar i ett levande och utvecklande samhälle. Kultur är klimatsmart konsumtion som ger betydande mervärde för våra invånare och besökare samt skapar tillväxt och framtidstro. Kulturskolans verksamheter ska vara tillgängliga för alla och erbjudas under eller i anslutning till, skoldagen. Idag har inte alla elever tillgång till musikundervisning. En analys som belyser varför och vad som bör åtgärdas ska göras.

Vi vill att unga ska ha en aktiv och meningsfull fritid oavsett socioekonomisk bakgrund. En översyn av hur föreningsstödet fördelar sig bör ske på sikt. Vi vill också skapa möjligheter för att göra motorsporten tillgänglig för så många som möjligt genom att underlätta för etablering av en motorbana. Motorsport är inte bara sport utan också en gemenskap.

Barn och unga

Barn och unga ska känna sig trygga på Orust, både idag och i framtiden. Vår Familjecentral skapar förutsättningar för ett nära samarbete och tidiga insatser kring våra minsta barn. Vi vill även skapa en liknande verksamhet för de äldre barnen där socialtjänst, skola och ungdomsmottagning samverkar, för att kunna sätta in tidiga insatser och förhindra utanförskap. Väl fungerande samlingspunkter för våra ungdomar är en nödvändighet. Ungdomens hus och fritidsgården i Svanesund stärker det förebyggande arbetet och ger förutsättningar för en meningsfull, jämlik och trygg fritid. Ett viktigt inslag för våra unga är Ungdomsmottagningen och ett gott samarbete med Elevhälsan.

Skola och utbildning

Verksamheten inom Orusts barnomsorg, skolor och vuxenutbildning håller en hög nivå. Vi antar utmaningen att fortsätta detta arbete för att nå än bättre resultat. Orust skolor ska genom ett tydligt pedagogiskt ledarskap ge eleverna det stöd och de utmaningar som gör att än fler når sina mål.

Förskolans pedagogiska uppdrag ska synliggöras och även de insatser som görs för att stödja familjer och föräldrar. Det är genom tidiga insatser och ett gott samarbete mellan sektorer lärande och omsorg som vi bättre kan ge det stöd som krävs för våra mest utsatt barn och unga.

Möjligheter till utbildning som bidrar till kompetensförsörjning, ska möta både näringslivets och våra egna verksamheters behov.

Vård och omsorg

Vård och omsorg är en förutsättning för att människor ska trivas i sin vardag. Kontinuitet, trygghet samt möjlighet att bestämma själv om insatser, är viktigt för alla. I takt med den demografiska utvecklingen måste vi möta det ökade behovet av särskilda boenden, behovsprövad hemtjänst men även möjliggöra ej behovsprövad hemtjänst.

Vi ser ett ökat behov av insatser för familjer, enskilda vuxna samt barn och unga. Att i första hand pröva möjligheten till hemmaplanslösningar, är positivt. Även de förebyggande åtgärderna är mycket viktiga.

Maten

God och näringsriktig mat ska serveras inom våra verksamheter. Maten ska till stor del tillagas av ekologiskt och närproducerade råvaror. Vi har idag ett gott resultat och denna utveckling ska fortsätta.

Måltiden är det mest centrala i många äldres vardag. Att kunna välja och även få känna doften av riktig matlagning i det egna hemmet, att få höra ljudet av kastruller och förberedelser inför måltiden, att få delta i de matlagningsmoment som man fortfarande klarar av, ökar inte bara aptiten utan hela livskvaliteten. God och näringsrik mat samt trivsamma måltider är en viktig kvalitetsfråga i äldreomsorgen. Vi vill också skapa möjligheter för invånare och anhöriga att i gemenskap äta lunch på äldreboenden.

Medarbetare

Orust kommun är den arbetsgivare som värnar om sin personal och har en bra arbetsmiljö. För att vara en attraktiv arbetsgivare krävs bra ledarskap, dialog och relevant kompetensutveckling. Att få vara delaktig skapar förutsättning för engagerade och positiva medarbetare.

Stora pensionsavgångar kräver en aktiv arbetsgivare för att vi även i framtiden ska ha kompetent och kunnig personal. Heltid ska vara en rättighet och deltidsarbete en möjlighet.

Finansiella mål

Kommunens ekonomiska och finansiella planering ska präglas av långsiktighet och god ekonomisk hushållning som primär ledstjärna. Varje generation ska så långt som möjligt bära sina kostnader. I ekonomistyrningsprinciperna, beslutade om kommunfullmäktige, framgår de långsiktiga finansiella målen. Kommunfullmäktige beslutar i budget och flerårsplanen om målvärden med utgångspunkt från de långsiktiga finansiella målen. De budgeterade målvärdena överstiger de långsiktiga målen alla planeringsåren.

Finansiella mål	Mål	Bokslut 2020	Budget 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
Årsresultat exkl extraordinära poster och affärsdrivande verksamhet av verksamhetens nettokostnader	2-4 %	5,6%	2,0%	2,9%	2,9%	2,8%
Kommunens soliditet (inkl. pensionsskuld före 1998)	Svagt ökande	4,3%	4,6%	6,3%	7,9%	9,2%
Kommunens likviditetsnivå inkl. checkräkningskredit ska normalt motsvara i storleksordningen en månads utbetalningar (brutto).	Cirka 55 mnkr	159	55	56	58	57
Självfinansieringsgraden av nettoinvesteringar	Minst 45 %	150,7%	82,0%	62,1%	47,7%	48,2%

Mål för verksamheten

Målområde 1 - Attraktiv kommun

1. Ett gott bemötande och god tillgänglighet

Mottagare: alla sektorer

Ett gott bemötande är avgörande för hur service och tjänster uppfattas.

Det ska vara lätt att få kontakt med kommunen och svar ska lämnas inom bestämd tid. Målet ska vara att på sikt kunna besvara de mest förekommande frågor direkt vid första kontakt. Både tillgänglighet per telefon, e-post, sociala medier, hemsida samt e-tjänster måste kontinuerligt utvecklas och prioriteras i alla verksamheter.

Indikator som mäter måluppfyllelse	Sektor	Utfall Orust 2020	Utfall alla kommuner 2020 *	Mål 2022	Mål 2023	Mål 2024
Andel som får svar på e-post inom en dag (%)	Ledning och verksam- hetsstöd	70	87	85	87	88
Andel som tar kontakt med kommunen via telefon och får ett direkt svar på en enkel fråga (%)	Ledning och verksam- hetsstöd	50	56	60	65	70
Gott bemötande vid kontakt med kommun, andel av maxpoäng (%)	Ledning och	85	84	88	89	90

Indikator som mäter måluppfyllelse	Sektor	Utfall Orust 2020	Utfall alla kommuner 2020 *	Mål 2022	Mål 2023	Mål 2024
	verksamhetsstöd					
Gott bemötande i brukar- och kundenkäter (%)	Omsorg	94	-	90	90	90
Gott bemötande i brukar- och kundenkäter (%)	Lärande	97	-	90	90	90
Gott bemötande i brukar- och kundenkäter (%)	Samhällsutveckling	91	-	90	90	90
Antalet nya e-tjänster i kommunen (st)	Ledning och verksamhetsstöd	-	-	30	30	30

* Övägt medel

2. En trygg och omtyckt kommun att bo, leva, besöka och verka i **Mottagare:** alla sektorer
Den upplevda tryggheten är viktig för alla människor. Alla brukare, barn och elever ska känna sig trygga i våra verksamheter.

Våra verksamheter ska kännetecknas av god kvalitet. Andelen grundskoleelever i årskurs 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen ska öka.

Vår myndighetsutövning utförs förtroendegivande och rättssäkert.

Fler trivselhöjande åtgärder i våra tätorter ska bidra till en attraktivare och mer omtyckt kommun.

Indikator som mäter måluppfyllelse	Sektor	Utfall Orust 2020	Utfall alla kommuner 2020 *	Mål 2022	Mål 2023	Mål 2024
Sammanfattande omdöme om företagsklimatet i kommunen (Svenskt Näringslivs enkät – betyg 1-6)	Ledning och verksamhetsstöd	2,63	3,37	3,0	3,0	3,0
Helhetsbedömning om kvaliteten i verksamheten i brukar- och kundenkäter (%)	Omsorg	90	-	90	90	90
Helhetsbedömning om kvaliteten i verksamheten i brukar- och kundenkäter (%)	Lärande	95	-	90	90	90
Helhetsbedömning om kvaliteten i verksamheten i brukar- och kundenkäter (%)	Samhällsutveckling	95	-	90	90	90
Elever i åk. 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor (%)	Lärande	89,3	83,4	86	87	87
Elever i åk. 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, kommunala skolor, andel (%)	Lärande	77,1	72,4	76	76	76
Vunna överklaganden %	Alla	-	-	90	90	90
Andel elever i åk. 9 som intensivkonsumerar alkohol någon gång i månaden eller oftare (%)	Ledning och verksamhetsstöd	15 (2019)	7 (VGR 2019)	Min ska	-	-
Andel elever i åk. 9 som har använt narkotika överhuvudtaget (%)	Ledning och verksamhetsstöd	11 (2019)	6 (VGR 2019)	Min ska	-	-

* Övägt medel

Riktade uppdrag utifrån den politiska plattformen	Sektor
a) Seniorbostäder som hyresrätter prioriteras vid kommande markanvisningar med start 2019	Samhällsutveckling
b) Omvandla detalplaner för fritidshusområden till året-runt, start 2019	Samhällsutveckling
d) Sjöbodar på kommunens mark/villkor ses över för att skapa möjlighet för fler Orustbor att få tillgång till sjöbod på sikt.	Samhällsutveckling
f) Utöka antalet äldreboenden som kan drivas som intraprenader.	Omsorg
g) Utredda fler möjligheter för äldre att till en låg avgift resa kollektivt inom Orust kommun.	Ledning och verksamhetsstöd
h) Avtal med GR – Vår avsikt är att ansöka om att gå med i GR (Göteborgsregionen). Förtydligande kring kostnader med nuvarande Fyrbodol jämfört med GR. Ansökan ska förberedas och lämnas in inför nästa mandatperiod.	Ledning och verksamhetsstöd
i) Förbättra företagsklimatet genom samverkan mellan kommun och näringsliv.	Alla
n) Från 2021 driftsätta en ny gemensam parkenhet med ökat fokus på trivselhöjande åtgärder i våra orter.	Samhällsutveckling
o) Öka samverkan mellan sektor lärande och omsorg, för att tidigt jobba förebyggande och undvika att barn och ungdomar hamnar i utanförskap.	Lärande och omsorg
p) Från 2022 delta i en gruppverksamhet där Svenska kyrkan på Orust är huvudman som syftar till att främja barn och ungas psykiska hälsa, framförallt för de barn som lever i familjer där det förekommer psykisk ohälsa, missbruk och eller våld.	Omsorg

Utgångspunkten är att de riktade uppdragen ska genomföras under planperioden om inget annat anges.

3. Synliggöra och stärka Orust identitet och goda värden

Mottagare: alla sektorer

För att synliggöra och stärka vår identitet och goda värden är det en förutsättning med fungerande informations- och kommunikationskanaler med god spridning av information och nyheter.

Webbplatsen är vårt fönster ut till hela världen och ska hålla god kvalitet. Vår närvaro på sociala kanaler ska utvecklas.

Indikator som mäter måluppfyllelse	Sektor	Utfall Orust 2020	Utfall alla kommuner 2020 *	Mål 2022	Mål 2023	Mål 2024
Antal följare på Facebook (st)	Ledning och verksamhetsstöd	1 218 (maj 2021)	-	Öka	Öka	Öka
Antal följare på LinkedIn (st)	Ledning och verksamhetsstöd	789 (juni 2020) 1 128 (maj 2021)	-	Öka	Öka	Öka
Antal följare på Instagram (st)	Ledning och verksamhetsstöd	1 426 (juni 2020) 1 674 (maj 2021)	-	Öka	Öka	Öka
Extern uppmärksamhet (st)	Omsorg	3	-	2	2	2
Extern uppmärksamhet (st)	Lärande	1	-	2	2	2
Extern uppmärksamhet (st)	Samhällsutveckling	1	-	4	4	4

* Ovägt medel

Målområde 2 - Hållbarhet och hushållning

4. Minskad klimatpåverkan

Mottagare: alla sektorer

Kommunen ska verka för en god laddinfrastruktur. Antalet fossilfria fordon och laddhybrider i våra verksamheter ska öka. Andelen utsläpp av koldioxid i våra verksamheter ska minska. Andelen av ekologisk och närodlat/närproducerad mat i våra verksamheter ska bibehållas. Orust ska arbeta för en hållbar och miljövänlig utveckling av kommunen.

Indikator som mäter måluppfyllelse	Sektor	Utfall Orust 2020	Utfall alla kommuner 2020 *	Mål 2022	Mål 2023	Mål 2024
Energianvändning i kommunens ägda fastigheter (MWh/år)	Samhälls-utveckling	10 644	-	9 400	9 100	8 900
Andel fossilfri uppvärmning i kommunens ägda fastigheter (%)	Samhälls-utveckling	-	-	98	99	100
Andel ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet (%)	Samhälls-utveckling	57	-	55	58	60
Miljöbästa kommun, Aktuell hållbarhet ranking (plats)	Miljö och bygg	100	-	160	160	160
Andel miljöbilar i kommunorganisationen (%)	Samhälls-utveckling	54,1	34,1	55	57	60

* Ovägt medel

5. Hållbar ekonomisk hushållning som ger förutsättningar för framtida välfärd och tillväxt

Mottagare: alla sektorer

Långsiktigt ekonomisk hushållning är nödvändig för att möta framtida utmaningar. Vi arbetar för att få en verksamhet i balans som möjliggör ytterligare skattesänkningar så att vi ligger i nivå med kringliggande kommuner. Budgeten anger de övergripande förutsättningarna för en hållbar ekonomisk hushållning. Detta ska omsättas i praktiken så verksamheterna bedrivs på ett ändamålsenligt sätt inom angivna ramar. Det ska finnas helhetssyn och en gemensam bild av hur resurserna bäst ska användas.

Kommunen har antagit ett bostadsförsörjningsprogram som vi följer för ökad tillväxt.

Indikator som mäter måluppfyllelse	Sektor	Utfall Orust 2020	Utfall alla kommuner 2020 *	Mål 2022	Mål 2023	Mål 2024
Budgetföljsamhet totalt kommunen (%)	Ledning och verksamhetsstöd	98	-	100	100	100
Antal bostäder i antagna detaljplaner (st)	Samhälls-utveckling	0	-	50	50	50
Kostnad individ- och familjeomsorg (kr/inv)	Omsorg	4 547	4 750	Minska	Minska	Minska

* Ovägt medel

Riktade uppdrag utifrån den politiska plattformen	Sektor
c) Industriområden prioriteras för byggnation av arbetsplatser	Samhällsutveckling
l) Effektivisera våra interna och externa processer genom att arbeta sammanhållet mot smarta digitala lösningar i samtliga verksamheter, start 2019	Alla

Utgångspunkten är att de riktade uppdragen ska genomföras under planperioden om inget annat anges.

Målområde 3 - Attraktiv arbetsgivare

6. En bra och hälsofrämjande arbetsmiljö

Mottagare: alla sektorer

För såväl medarbetaren själv som för kommunen är det viktigt att sjukfrånvaron minskar.

En hög motivation och en positiv känsla när man går till jobbet och en möjlighet att påverka sitt arbete ger goda förutsättningar för att göra ett bra jobb och bidrar till en utveckling av verksamheten. Stolta medarbetare är de bästa ambassadörerna för kommunen.

Indikator som mäter måluppfyllelse	Sektor	Utfall Orust 2020	Utfall alla kommuner 2020*	Mål 2022	Mål 2023	Mål 2024
Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt (%)	Ledning och verksamhetsstöd	10,2	8,1	8,0	8,0	8,0
Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen – Motivationsindex (Index 0-100)	Ledning och verksamhetsstöd	81	80	81	81	81
Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen – Totalindex (Index 0-100)	Ledning och verksamhetsstöd	80	79	81	81	81
Andel stolta medarbetare som kan tänka sig att rekommendera Orust kommun som arbetsgivare totalt kommunen (%)	Ledning och verksamhetsstöd	83	-	80	80	80

* Ovägt medel

PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

I början av året förbereds förslag till förutsättningar för kommande budget- och planperiod. Förutsättningarna ligger till grund för det fortsatta budgetarbetet. Beslutet tas i kommunstyrelsen i januari. Under budgetarbetet på våren arbetar sektorerna utifrån förutsättningarna. Olika analyser tas fram och presenteras, dels muntligt på budgetdagar och dels i skriftlig form. Från maj månad och fram till augusti, då kommunfullmäktige beslutar om budget med flerårsplan, tar politiken fram sina budgetförslag. Majoritetens förslag tas fram först och presenteras som kommunstyrelsens förslag.

Omvärldsanalys

En grundläggande förutsättning för planeringen de kommande åren är att se kommunen i ett omvärldsperspektiv. För kommuner liksom för företag spelar omvärlden i ett internationellt, nationellt och regionalt perspektiv en allt större roll. Yttre omständigheter kan komma att påverka Orust kommun. Några av de faktorer som kan påverka är konjunkturutvecklingen, den allmänna pris- och löneutvecklingen i samhället och olika riksdagsbeslut som berör det kommunala verksamhetsområdet.

Sveriges och kommunernas ekonomi

Utdrag ur SKR:s Ekonomirapporten, maj 2021

Trots omfattande restriktioner och vågor av hög smittspridning befinner sig ekonomin i en återhämtningsfas både globalt och i Sverige. Under loppet av 2021 beräknas konjunkturen stärkas allt snabbare och prognosen för svensk BNP-tillväxt är dryga 3 %, vilket skulle innebära att raset från 2020 hämtas igen. Både 2021 och 2022 beräknas hög BNP-tillväxt. I Sverige och andra länder förutsätts tillväxten i hög grad drivas av hushållens konsumtion, som alltmer kan riktas mot de tjänstenärningar som drabbats hårdast av restriktioner. Det ger med tiden en allt starkare återhämtning för antalet arbetade timmar i Sverige.

Det kommer att vara en stor utmaning att förbättra matchningen på arbetsmarknaden, genom utbildning och omskolning, för att bryta trenden för framförallt utsatta gruppers arbetslöshet. En del av de jobb som har gått förlorade kommer sannolikt inte tillbaka. Trots en tämligen snabb svensk konjunkturuppgång beräknas i scenariot andelen arbetslösa i flera år överstiga nivån som gällde före pandemin.

De närmaste åren ser förhållandevis ljusa ut i kommunerna. En bra real skatteunderlagsutveckling väger upp det faktum att de generella statsbidragen minskar. Ett stort frågetecken är dock huruvida det har byggts upp en verksamhetsskuld, motsvarande den inom hälso- och sjukvården, och vilken betydelse det kan komma att få för framtida behov. Omställningen till hemundervisning i gymnasiet genomfördes snabbt, och till synes, utan större påverkan på de övergripande kostnaderna. Frågan är vilken påverkan det har fått på studieresultaten. Stora, tillfälliga statsbidrag till äldreomsorgen ställer krav på en snabb anpassning och mer, och bättre, utbildad personal, samtidigt som antalet personer i särskilda boenden har minskat. Med reservation för pandemins utveckling och långsiktiga påverkan på behoven samt de krav som ställs kopplat till de nya statsbidragen till äldreomsorg, ser tillväxten i intäkterna ut att matcha kostnaderna de närmaste åren. Resultaten försvagas successivt, men hamnar över 2 % av skatter och generella statsbidrag 2021-2023. År 2024 bedöms kommunerna dock behöva antingen ett tillskott eller vidta kostnadsbesparande åtgärder på 8 miljarder kronor för att uppnå ett resultat på 2 %.

SWOT-analys

SWOT-analysens syfte är belysa såväl interna som externa faktorer som kan vara positiva eller negativa för Orusts utveckling. SWOT-analysen togs fram i budgetarbetet inför 2019 i samarbete mellan tjänstemän och politiker och har i budgetarbetet inför 2022 uppdaterats i kommentarerna till tabellen.

	Positiva faktorer	Negativa faktorer
Interna faktorer	Styrkor Hög kvalitet i vår kärnverksamhet Attraktiv och trygg livsmiljö – Sverige i ett miniatyr God och sammanhållen planberedskap	Svagheter Brist på diversifierade bostäder Marknadsföring/sociala media Svårigheten att se helheten
Externa faktorer	Möjligheter Marina näringar Samverkan Digitaliseringen Bättre pendlingsmöjligheter och utvecklad infrastruktur Förändring av fritidsboende till permanentboende	Hot Klimatpåverkan Kompetensbrist och personalförsörjning Demografisk utveckling

De långsiktiga effekterna av covid-19 pandemin är fortfarande inte överblickbara, men klart är att det sannolikt kommer att få en betydande påverkan på Orust som helhet och vårt sätt att arbeta.

Styrkor

Inom sektor omsorg finns det en hög kvalitet i kärnverksamheterna. Trenden visar att kvalitén är fortsatt hög trots de neddragningar som gjorts inom samtliga områden.

Sektor lärande har fortsatt en hög behörighet och har genom tidigare höga rankingar på skolmätningar skapat sig ett bra varumärke vid rekryteringar men det finns givetvis ett framtida hot om brist på och konkurrens om kompetent personal. Men i nuläget är detta en styrka.

För att upprätthålla och utveckla den goda kvalitén inom kärnverksamheterna, behöver de strategiska och administrativa stödfunktionerna matcha behov och efterfrågan.

Orust står inför stora investeringar, likt många andra kommuner. Kärnverksamheterna har lagkrav på olika utformning av verksamhetslokaler, miljölagstiftning ställer krav på VA-området och renhållning. Stora investeringar ställer krav på profession i allt från organisation, ledarskap, kompetens, verktyg och resurser och här behövs ett systemteoretiskt grepp.

Samhällsutvecklingen av Orust kommun är avhängig av hur väl kommunen, i samverkan med andra aktörer, lyckas ta tillvara den potential som finns och den potential som kan utvecklas. Idag finns strategier och planer framarbetade för en befolkningsökning och attraktiva bostäder med olika upplåtelseformer är under byggnation för första gången på många år. En viljestyrd planering med fokus på tätorterna kommer att lyfta Orust som boendekommun.

Svagheter

Det är viktigt att förstärka helhetsperspektivet, såväl strukturellt som kulturellt. En avgörande roll är att gå från "individer med kompetens" till att bli ett "system med förmåga". Tillgängligheten till kommunens tjänster behöver utvecklas. Efterfrågan på digitaliseringsstöd är mycket omfattande i relation till våra resurser. Arbetet med att utveckla trygghetsboenden har påbörjats.

En utmaning fortsatt är att minska diskrepansen mellan flickor och pojkars betygsresultat i skolan. Det finns en tydlig diskrepans nationellt där flickor presterar bättre. Det som skiljer oss från andra kommuner är att vi har en mycket hög diskrepans. Flickorna presterar högt över rikssnittet men våra pojkar ligger under rikssnittet. Glädjande nog var 2020 ett år då pojkarna presterade betydligt bättre. Men det är fortsatt något som verksamheten har fokus på från förskolan upp till och med gymnasiet.

Precis som övriga kommuner har vi en stor frånvaro bland våra elever. Detta är något som vi tillsammans med Socialtjänsten behöver jobba förebyggande kring. Kommunen har en hög andel föräldrar med psykisk ohälsa och därför behöver vi få till insatser riktade mot denna grupp då vi kan se att barn med problematisk frånvaro ibland kan härledas till att de lever med föräldrar som lider av psykisk ohälsa. Skolan håller på att starta upp ett projekt tillsammans med socialtjänsten där vi kommer jobba för att hitta bra strukturer för att nå dessa elever och föräldrar.

Möjligheter

Flertalet av dessa faktorer finns idag med på agendan för att förbättra och utveckla. De faktorer som bedöms ha högst påverkan för kommunen är samverkan, digitalisering och pendlingsmöjligheter.

Digitalisering är en del av välfärdslösningen och allt fler områden kommer att kompletteras med digitala hjälpmedel. Vi behöver arbeta systematiskt, samordna, prioritera och fatta välgrundade beslut i alla frågor som rör vårt utvecklings- och förändringsarbete. Kommunen har en digital agenda som pekar ut mål och riktning för kommunens digitaliseringsarbete. Alla sektorer har tagit fram en digital handlingsplan och ett stort antal digitaliseringsprojekt är nu på gång att implementeras men är också krävande för både organisation och brukare.

Inom flerårsplanepreioden bör ställningstagande tas om framtida organisation/lokalisering av Räddningstjänsten, som idag är långtifrån optimal med tre brandstationer.

Infrastrukturen behöver förstärkas genom en broförbindelse mot Stenungsund. Översvämningsproblematiken måste lösas för strategiska områden.

Hot

Kompetensbrist och personalförsörjning har varit ett hot under flera år och nu börjar vi se alltmer effekter av det inom vissa yrkesgrupper. Detta är en prioriterad fråga som sektorerna arbetar med övergripande, strategiskt och operativt.

För Orust, liksom de flesta av landets kommuner, är frågan om hur man ska lösa finansieringen av välfärdstjänster och service i framtiden en stor utmaning. De demografiska behoven ökar samtidigt som skatteintäkterna på sikt minskar på grund av bland annat lägre andel i arbetsför ålder. Framförallt den ökade andelen invånare i åldern 80 år och äldre i kombination med kommande pensionsavgångar kan bli problematisk.

Miljöenheten kommer att jämsides med den planerade tillsynen och händelsestyrda åtgärder fortsatt arbeta med statliga projektanslag för att effektivt öka genomslag för angelägna miljöåtgärder. Flera miljöprojekt pågår under 2020-2023. Miljöprojekten kan till viss del kompensera minskningen i ordinarie tillsyn.

Klimat-/hållbarhets-, energifrågor och cirkulära lösningar kommer definitivt att tillhöra de framtida utmaningarna för samtliga samhällssektorer i kommunen.

Sektorernas större verksamhetsförändringar och behov av utökad budgetram

Sektor omsorg och lärande har sina budgetförutsättningar framfört önskemål om att inte effektivisera verksamheten med generellt 1 % 2022 som var beslutad i den tidigare budgeten.

Politisk verksamhet

Revisionen har önskemål om att kunna utföra fler revisioner under 2022 och på så sätt bidra till en ökad utveckling för kommunen. Behovet är 0,2 mnkr. Arvodesberedningens pågående genomsyn av de förtroendevaldas arvoden kan innebära högre kostnader från år 2023. År 2022 är det allmänt val till riksdag, region och kommun och år 2024 är det allmänt val till europaparlamentet. Uppskattad kostnad för valnämnden är 0,4 mnkr per allmänt val.

Sektor ledning och verksamhetstöd

Idag uppfyller inte den nuvarande hemsidan de lagkrav som finns gällande tillgänglighet. Antalet digitala tjänster i Orust kommun ökar. För att uppnå en kostnadseffektiv organisation vill vi att information och digitala tjänster från kommunen ska vara tillgängliga direkt via webbplatsen. Webbplatsen är även ett

Budget 2022 med plan för 2023-2024

viktigt varumärke för kommunen och behöver därför vara modern och attraktiv. Sektorn äskar därför medel för att under 2022 och 2023 bygga upp en ny hemsida.

Under 2021 och 2022 har skuldrådgivningen, som utförs av Stenungsunds kommun, utökats. Separat beslut om detta har gjorts i kommunstyrelsen. Finansiering sker inom ram 2021 men en mindre utökning behövs inför 2022.

Microsoft Office är det grundprogram som krävs för våra datorer ska kunna användas tillsammans med alla olika program. Under senare år har mer eller mindre samtliga kommuner i landet gått över till en uppgraderad version som heter Microsoft 365. Genom den kan betydligt fler moderna arbetssätt implementeras, till exempel videokonferensverktyget Teams, men även många andra tjänster. Nuvarande Officeversion kommer på sikt att läggas ned. Genom nya licensavtal kommer kostnaden att öka avsevärt.

Ett politiskt uppdrag för 2021 är att förbereda för inrättandet av ett kontaktcenter. Syftet är att öka kommuninvånarnas tillgänglighet till kommunens tjänster och att man ska kunna få hjälp på ett snabbt och professionellt sätt. Kontaktcentret hanterar enklare frågor, informerar och vägleder, medan mer avancerad handläggning även framöver sker i sektorerna. En utredning kring inrättandet pågår, och denna kommer bland annat ge förslag på hur driften av kontaktcentret ska finansieras.

Sektor lärande

Antalet barn i särskolan har växt kraftigt de senaste åren och fortsätter att växa. Det finns signaler om sju barn som tillhör våra förskolor i dagsläget som troligen kommer vara aktuella för särskolan. Just nu pågår ett arbete med att försöka hitta en bra och tydlig budgetfördelningsmodell även för särskolan. Våren 2021 och 2022 är det fler som lämnar än börjar gymnasiesärskolan. En omfördelning mellan gymnasiesär och grundsär om 1,1 mnkr ses möjlig 2022 jämfört med 2021 för att möta ökat behov inom grundsärskolan. Dock ökar elevantalet på gymnasiesär hösten 2022 igen samtidigt som det kommer att fyllas på med elever i grundsärskolan, vilket innebär att budgeten inte kan omfördelas.

Vid den budgetdiskussion som skedde i april i utskottet för lärande gavs uppdrag att sektorn skulle redovisa en ungefärlig prisbild vad det skulle kosta att till fullo arbeta med mindre barngrupper i Orust kommun. Arbete har pågått i några år inom förskolan att se hur kommunen skulle kunna arbeta med mindre barngrupper för att uppfylla de riktlinjer som Skolverket satt. En beräkning har gjorts där 8*100 % pedagoger skulle behöva tillföras för att helt uppnå Skolverkets riktlinjer. Det innebär en utökad kostnad på 3,2 mnkr per år utifrån det antal barn som nu befinner sig i kommunal förskola på Orust. Dessutom behövs det också investeras i den fysiska miljön för att barngrupperna ska kunna vistas avskilda från varandra (0,8 mnkr). Detta uppdrag har varit ett sidouppdrag och ingår inte i tabellen över sektorernas behov nedan.

Sektor omsorg

Det stora omställningsarbetet med att arbeta mer förebyggande genom stöd och hjälp samt bygga upp behandlingsinsatser på hemmaplan kommer ta ett tag men på sikt göra stor nytta genom att kunna möta nya behov och öka insyn och uppföljning. För samtliga nya verksamheter där en hemtagningsseffekt beräknas uppstå senare krävs ett budgettillskott initialt för verksamhetsuppbyggnaden. Sektorn gör också bedömningen att en projektledare som samordnar och stöttar verksamheterna under uppbyggnadsskedet behövs, vilket innebär en kostnad på 0,8 mnkr.

Under 2021 har ett boendestödsteam startat som minskar kostnaderna för hemtjänsten och för köpt vård inom socialpsykiatri. Under 2022 behövs 2,1 mnkr till boendestödet.

Idag har kommunen inga egna boendeplatser för personer med socialpsykiatriska behov. Starten av ett stödboende skulle vara möjlig till år 2022 i lokalerna som tidigare använts för särskilt boende på Ågården i Henån. Merparten av kostnaderna för köpt vård kan finansiera ett nytt socialpsykiatriboende men initialt behövs ett budgettillskott på 3 mnkr.

En förutsättning för ett lyckat arbete på hemmaplan är att bemanningen inom individ och familjeomsorgens enhet för barn och unga är tillräcklig. Hemmaplanslösningar kräver mer tid och kompetens av socialsekreterarna. Detta tillsammans med förväntad samhällsutveckling såväl som en jämförelse med bemanningen inom Fyrbodalsområdet är bedömningen att behov finns av ytterligare en

Budget 2022 med plan för 2023-2024

tjänst (0,65 mnkr), för att basverksamheten ska fungera. De ärendetyngdsmätningar som hittills gjorts visar även på en hög arbetsbelastning på nuvarande tjänster.

Att erbjuda korttidsvistelse i kommunen för barn och unga enligt LSS skulle underlätta för de närstående som idag skjutsar sina barn och ungdomar till andra kommuner. Det skulle även bli mer kostnadseffektivt på sikt att bedriva verksamheten istället för att köpa externt av andra kommuner eller av privata utförare. För att starta denna verksamhet behöver sektorn ett tillskott om 1,5 mnkr.

Sektorn har fått flera statsbidrag inom äldreomsorgen som kommer innebära ett tillfälligt tillskott vilket kommer att ge positiv effekt och som ger oss möjlighet att också arbeta med arbetsmiljö, kvalitet i verksamheten och kompetenslyft. Det är oklart vilka villkor samt hur länge statsbidragen ligger kvar. Från 2023 aviserar sektorn att de kostnader som under 2022-2023 har täckts av statsbidrag kanske måste finansieras genom utökad budgetram. Det är exempelvis merkostnader till följd av heltider och fler sjuksköterskor.

I slutet av planperioden behöver kommunen planera för fler LSS-boende då antalet brukare ökar.

Sektor samhällsutveckling

Kommunen fick medel av Orust Sparbank för att utveckla våra vandringsleder i hela kommunen. Vandringslederna kommer att vara utvecklade enligt Västra Götalandsregionen standard på vandringleder under 2021. Kommunen har idag 160 km vandringleder och de utgör en viktig del för folkhälsan och besöksnäringen. För att upprätthålla kvaliteten på vandringleder behövs ett tillskott på 0,25 mnkr årligen för underhåll, skötsel, kartor, licenskostnader, ajourhålla och vid behov leverera geodata gällande lederna till ledsamordnande och till lantmäteriet.

Sektor miljö och bygg upphör från och med år 2022 som egen sektor och ingår då i sektor samhällsutveckling. Verksamhetens ökade belastning gällande handläggning, administration samt de eftersläpande tillsynsskuldena kommer att medföra att lagkrav inom dessa områden inte kommer att uppfyllas inom befintlig budgetram. För att komma tillrätta med de långa handläggningstiderna för bygglov och förhandsbesked behöver verksamheten under en period öka antalet bygglovshandläggare. Behovet är att utöka med två handläggare år 2022 (1,2 mnkr) och en handläggare under år 2023-2024 (0,6 mnkr).

Sektorernas behov av utökad budgetram

Nedanstående tabell visar en sammanställning över de behov av utökad budgetram som sektorerna redovisat i vårens budgetarbete (utöver volymförändringar som hanteras inom den övergripande resursfördelningsmodellen).

Sektor mnkr	År 2022	År 2023	År 2024
Politisk verksamhet	0,6	0,0	0,4
Ledning och verksamhetsstöd	1,9	1,4	1,0
Lärande	0,0	0,0	0,0
Omsorg	8,1	6,0	13,6
Samhällsutveckling	2,0	1,4	0,9
Summa	12,5	8,7	15,8

Befolkningsutveckling

Befolkningsutvecklingen har stor betydelse för kommunerna, eftersom den påverkar behov och efterfrågan av de kommunala tjänsterna. Invånarantalet påverkar även storleken på skatteintäkter, generella statsbidrag och den kommunalekonomiska utjämningsen. Det har också betydelse hur fördelningen och utvecklingen är mellan olika åldersgrupper. Eftersom delar av utjämningsystemet finansieras inom kommunkollektivet är det av betydelse hur befolkningsförändringarna förändras även på riksnivå.

Vid årsslutet 2020 uppgick Orusts befolkning till 15 315 invånare.

Kommunens senaste befolkningsprognos är från våren 2020.

Prognosen är uppräknad från tidigare data. I tabellen syns en grön linje som är den prognos vi beställde från SCB 2019 och prognosen är beräknad på en

nettoinflyttning med cirka 80

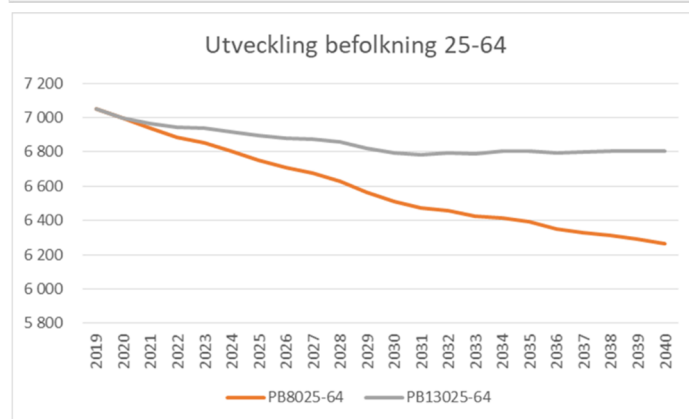
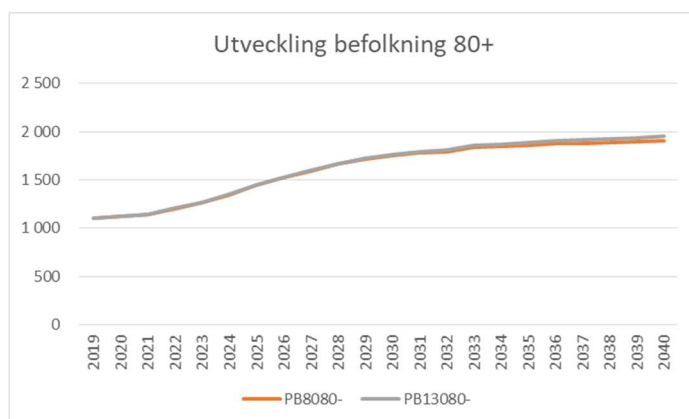
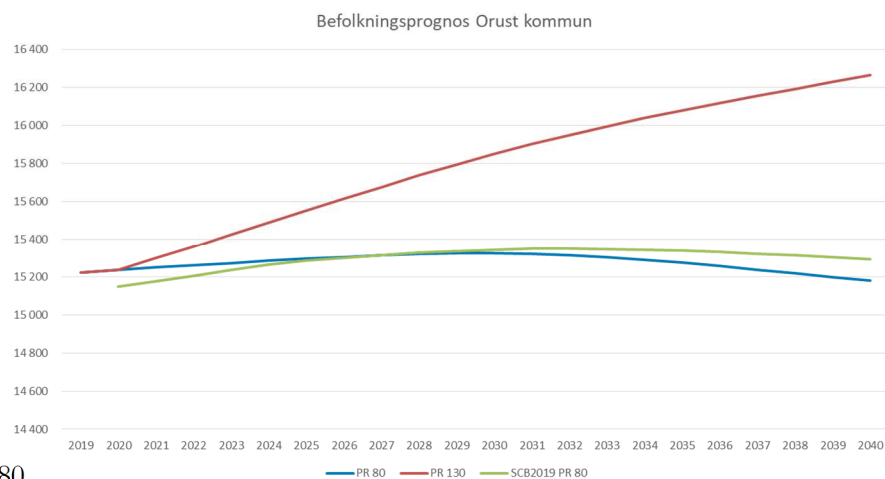
personer. Den blå kurvan utgår också från en nettoinflyttning på 80 personer men är uppdaterad med utfallet från 2019. De bägge kurorna är ganska lika. Den röda kurvan baseras på en nettoinflyttning på 130 stycken och det är möjligt om de planer som finns blir verklighet och det flyttar in nya kommuninvånare i de planerade bostäderna.

Orust är i behov av inflyttning då det är fler som dör än som föds. En ökning av befolkningen i åldern 25-64 år är avgörande för framtida finansiering av välfärden.

En nettoinflyttning påverkar inte antalet äldre i någon större utsträckning, utan oavsett scenario kommer andelen äldre att öka kraftigt åren framöver.

Fortsätter nettoinflyttningen med 80 stycken per år kommer antalet barn och unga att vara relativt oförändrat, medan befolkningen som är mellan 25-64 år kommer att sjunka. Vid en nettoinflyttning med 130 stycken ökar antalet barn och unga något.

Vid en nettoinflyttning på 130 personer kommer personer i arbetsför ålder också att minska, men inte i samma utsträckning som vid nettoinflyttning 80 stycken. Den orange kurvan visar nettoinflyttning 80 och den grå nettoinflyttning vid 130, i åldern 25-64 år.

EKONOMISKA FÖRUTSÄTTNINGAR

Skatteunderlagsutveckling

Kommunens skatteintäkter påverkas främst av skatteunderlagets ekonomiska utveckling nationellt samt befolkningsförändringar. Kommunen använder sig av SKR:s (Sveriges Kommuner och Regioner) prognoser när det gäller utveckling av skatteunderlaget och förändringar i utjämning och statsbidrag.

I budgeten med flerårsplanen grundar sig bedömningen nedan på den senaste skatteunderlagsprognosen från SKR, cirkulär 21:23 (210524).

Befolkningsunderlag och skattesats

Skatteunderlag	Budget 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
Befolkningsunderlag (antal)	15 200	15 300	15 325	15 350
Skattesats	22,86	22,61	22,61	22,61

Budgeten och flerårsplanen grundar sig på ett ökat invånarantal på minst 25 invånare per år enligt befolkningsprognosen och den senaste befolkningsutvecklingen. Den politiska ambitionen är högre och en ökad befolkning i åldern 25-64 år är avgörande för finansiering av den framtida välfärden.

Skatteintäktsberäkningarna baseras på en sänkning av skattesatsen med 25 öre för 2022 men oförändrad skattesats år 2023 och 2024 utifrån att det är en ny mandatperiod.

Skatteintäkter

Skatteintäkter	Budget 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
Skatteintäkt (mnkr)	779,3	816,0	842,0	866,3
Skatteintäktsutveckling (%)	-2,6%	4,7%	3,2%	2,9%

Enligt nu gällande budget beräknas kommunens skatteintäkter öka med 4,7 % 2022 jämfört med 2021 års budget. Det beror på den ekonomiska tillväxten efter pandemin.

Kommunalekonomisk utjämning och fastighetsavgift

Vid sidan av skatteintäkterna är det kommunala utjämningsystemet, där den kommunala fastighetsavgiften ingår, en viktig inkomstkälla för kommunen; härifrån kommer cirka 15 % av de totala inkomsterna. För att skapa förutsättningar för alla kommuner och regioner att kunna erbjuda invånare likvärdig service finns ett skatteutjämningsystem i Sverige. Vissa delar av utjämningsystemet innebär att Orust kommun får ta emot bidrag, medan andra delar medför avgifter.

Utjämning och fastighetsavgift	Budget 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
mnkr				
Inkomstutjämning	135,2	136,8	139,6	142,7
Kostnadsutjämning	-31,8	-33,8	-34,5	-35,4
Regleringsbidrag/-avgift	33,1	35,5	24,4	20,7
LSS-utjämning	1,9	2,0	2,0	2,1
Fastighetsavgift	60,6	61,1	61,1	61,1
Summa	199,1	201,7	192,6	191,2

Inkomstutjämnningen kompenserar för olikheter mellan olika kommuners skattekraft, det vill säga skillnaderna i invånarnas genomsnittsinkomst. Varje kommun är garanterad en inkomstnivå som motsvarar 115 % av medelskattekräften i Sverige. De kommuner som understiger 115 % av medelskattekräften får ett bidrag och de som överstiger betalar en avgift. Orust har en inkomstnivå som understiger 115 % av medelskattekräften i Sverige och är därför bidragsmottagare i inkomstutjämnningen.

Kostnadsutjämnningen ska balansera strukturella behovs- och kostnadsskillnader mellan kommuner, till exempel skillnader i andelen barn och äldre bland invånarna. Kostnadsutjämnningen består av flera delmodeller, där kommuner med ogynnsam kostnadsstruktur får ett bidrag och de med gynnsam kostnadsstruktur får betala en avgift. Systemet utjämnar inte för skillnader som beror på servicenivå, kommunala avgifter eller politiska ambitioner. Det ska istället återspeglas i olika skattuttag. Inom kostnadsutjämnningen väntas Orust ha högre kostnader än riksgenomsnittet för äldreomsorg och

Budget 2022 med plan för 2023-2024

kollektivtrafik och för dessa verksamheter erhåller vi utjämningsbidrag. Inom övriga delmodeller bedöms vi ha lägre kostnader och blir då bidragsgivare. Sammantaget är Orust en bidragsgivare i kostnadsutjämnningen.

Regleringsbidrag/avgift är en restpost som beräknas genom att den totala nivån för kommunernas samtliga utjämningsbidrag jämförs med statens anslagna medel för kommunal utjämning.

LSS-utjämnningen ska jämställa kommunernas kostnader för LSS (lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade). LSS-utjämnningen ingår inte i det ordinarie kostnadsutjämnningssystemet, men har samma principiella uppbyggnad. Här avgörs utjämnningen av antalet personer inom kommunen som är brukare av insatser inom LSS. Kommuner med en beräknad strukturell kostnad som överstiger genomsnittet i riket erhåller ett utjämningsbidrag och om tvärtom, så betalar kommunen en avgift. Orust har haft en standardkostnad som varit lägre än genomsnittet de senaste åren och då varit bidragsgivare till utjämnningen. Från år 2021 bedöms vi istället ha högre kostnader och är då bidragsmottagare.

Den kommunala fastighetsavgiften infördes 2008 då den statliga fastighetsavgiften avskaffades och innebär att den som äger en fastighet (färdigbyggda) ska betala en avgift baserad på taxeringsvärde. Fastighetsavgiften gäller även fritidshus.

Förutsättningar för nämndernas och sektorernas ramar

Övergripande resursfördelning

Syftet med en övergripande resursfördelningsmodell är att visa på verksamheters förändrade behov utifrån demografiska volymförändringar mellan åren samt att vara ett stöd i arbetet med att fördela kommande års ramar till sektor lärande och omsorg. Resursfördelningen grundar sig på kommunens befolkningsprognos kring befolkningsförändringar och olika beräkningsgrunder. Modellen hanterar följande verksamheter:

Sektor omsorg

- Hemtjänst

Sektor lärande

- Förskola
- Fritidshem
- Förskoleklass
- Grundskola årskurs 1-9
- Gymnasium

Volymförändringar inom övriga verksamheter hanteras separat i budgetprocessen eller kopplas till investeringsprocessen med redovisning av ökade driftskostnader till följd av investeringsprojekt.

Den övergripande resursfördelningen till sektor omsorg grundar sig på befolkningsprognos och snittpris från senaste känd data i Kolada. Den övergripande resursfördelningen till sektor lärande bygger på befolkningsprognos och sektorns egna priser för respektive del. Full kompensation vid volymökning enligt modellen förutsätter att det ekonomiska utrymmet finns och kommunfullmäktige prioriterar det.

Övergripande resursfördelning	Budget	Plan	Plan
Förändring mot föregående år, mnkr	2022	2023	2024
Sektor omsorg, hemtjänst	-0,1	2,7	0,1
Sektor lärande	1,2	3,2	0,9

Förändringen i antalet brukare inom hemtjänst är marginell mellan 2021 och 2022. Däremot bedöms antalet brukare öka med ett tiotal till år 2023 och ger då sektorn ett budgettillskott på 2,7 mnkr. Antalet brukare bedöms sedan vara i stort sett oförändrad till år 2024.

Den största förändringen inom sektor lärande är antalet gymnasieelever som ökar under hela planperioden med totalt cirka 50 stycken och ger ett budgettillskott under alla tre åren med totalt 6,6 mnkr.

Budget 2022 med plan för 2023-2024

Budgettillskottet dras ner genom att antalet elever i grundskolan minskar med ett tjugotal barn. Det totala budgettillskottet för sektorn blir 5,3 mnkr för hela planperioden.

Ofördelad budget och beräkning till löpande pris

Kommunstyrelsen har i uppdrag att inom ramen för avsatta medel i budgetposten ofördelad budget, besluta om kompensation till nämnder och sektorer för bl.a. pris- och löneökningar, kapitalkostnader samt eventuella mindre justeringar av ramarna i övrigt.

Efter kommunfullmäktiges beslut justeras ramarna för prisuppräkning för övrig förbrukning samt kompensation för indexhöjd lokalhyra, kost och lokalvård. Sektorernas rammar justeras också för kapitalkostnader beträffande aktiverade investeringar. Efter avslutad löneprocessen och när nya investeringar aktiveras under innevarande år kompenseras sektorerna för dessa kostnader.

Kommunens löne- och prisökningar budgeteras i nivå med SKR:s bedömning från februari 2021.

Prisindex				
kommunal verksamhet	2021	2022	2023	2024
Personalkostnad	2,1%	2,0%	2,4%	2,4%
Övrig förbrukning	1,5%	1,7%	1,9%	2,1%

Tabellen nedan beskriver beräknat behov jämfört med budget 2021 för lön- och priskompensation, kapitalkostnadsökningar, kompensation för indexhöjning och mindre budgetjusteringar av lokalhyror samt kost och lokalvård till kommunens verksamheter. I beräkningen för kost och lokalvård ingår också en utökad budget på 0,45 mnkr för ökad mattransportskostnad på grund av flytten av förskola på obekvämtid (nattis) till Ångsberget och för matvagn på Varekils skola samt för utökad lokalvård på Ångsvikens särskilda boende. Löneökningen år 2022 innehåller även löneökningen för 2021.

Ofördelad budget (mnkr)	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024
Löneökningar 2022-2024	-12,4	-27,1	-42,6
Lokalhyror, inkl kapitalkostnader	-2,0	-2,7	-2,9
Kost och lokalvård	-1,3	-2,3	-3,4
Övriga tekniska justeringar	-2,3	-2,0	-2,0
Kapitalkostnader utanför lokalhyran	-1,7	-2,6	-3,8
Övrig priskompensation	-4,8	-10,2	-16,2
Summa:	-24,5	-46,8	-70,9
Pris- och löneökningar 2021	-12,3	-16,4	-16,4
Summa:	-36,8	-59,1	-83,2

Det interna PO-pålägget (personalomkostnadspålägg) innehåller såväl arbetsgivaravgifter som avgifter för avtalsförsäkringar och avtalspensioner. SKR har de senaste åren föreslagit kommunerna att höja PO-pålägget på grund av högre pensionskostnader och föreslagna nivå för 2021 var 40,15%. Vårt PO-pålägg har de senaste åren legat kvar på samma nivå, 37,83 %. Vår beräkning visar att det från 2022 behöver höjas med 0,56 %.

Inom ramen för ofördelad budget finns utrymme för mindre tekniska justeringar till sektorerna. En sådan justering är bland annat PO-pålägget och satsningen på att alla medarbetare från 2022 ska få fri tillgång till kaffe och te på arbetsplatsen som uppskattas till en kostnad på 0,55 mnkr.

Internränta

SKR ger förslag på internränta för beräkning av kapitalkostnader för (aktiverade) investeringar för att kunna användas i internredovisningen. Den föreslagna internräntan återspeglar kommunernas genomsnittliga upplåningskostnader och för 2022 har SKR rekommenderat en internränta på 1 %. Orusts nyupplåningskostnader har precis som för alla kommuner i genomsnitt varit lägre än de lån som förfaller, vilket lett till att den genomsnittliga upplåningskostnaden sjunkit. Orusts senaste genomsnittsränta de senaste 12 månaderna var 0,86 %. Eftersom internränta föreslås i hela kvarts procent och avrundas

vanligtvis uppåt blir även Orusts internränta 1 % för 2022. Marknadsbedömningen är att räntan kommer att ligga kvar på en låg nivå de närmaste åren. Inom VA-redovisningen finns det krav på att ränta ska beräknas med utgångspunkt i kommunens egen låneskuld. För affärsdrivande verksamhet görs bedömningen att räntan ska regleras med den faktiska genomsnittsräntan vid delårsbokslut och bokslut.

Finansiell analys

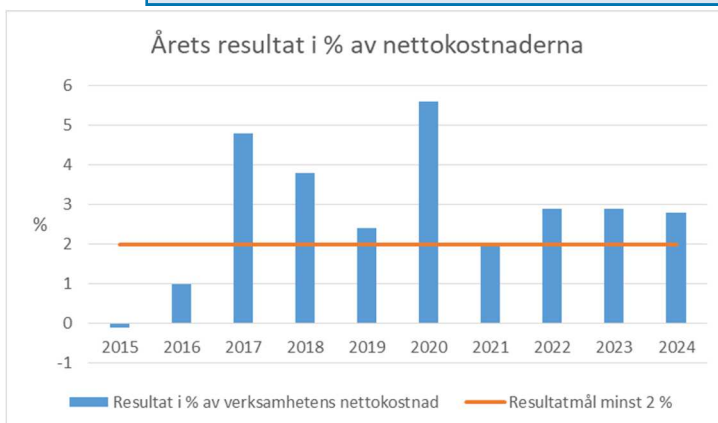
Årets resultat

Enligt kommunallagen ska kommunens resultat vara positivt. Resultatets andel av verksamhetens nettokostnader ska enligt ett av de finansiella målen ligga mellan 2-4 %. Ett positivt resultat bidrar bland annat till ett större utrymme att självfinansiera en normal investeringsvolym utan att uppta lån.

Orust kommun budgeterar för en resultatnivå runt 28-29 mnkr, vilket är 2,8-2,9 % under planperioden. De senaste åren har resultatnivån varit högre än 2 %, men före år 2017 hade vi en resultatnivå som var lägre än 2 %. Prognosen för 2021 pekar mot ett resultat överstigande 2 %.

Finansiellt mål

Kommunens årsresultat exkl extraordinära poster och affärsdrivande verksamhet ska vara positivt och uppgå till 2-4 % av verksamhetens nettokostnader

Skatteintäkter, utjämning, fastighetsavgift och nettokostnadsutveckling

En viktig förutsättning för att uppnå god ekonomisk hushållning är att det finns en balans mellan löpande intäkter och kostnader. Kostnaderna bör inte utvecklas i en snabbare takt än skatteintäkter och bidrag.

Ökningen av skatteintäkter och bidrag ger en procentuellt högre utveckling än nettokostnaderna under 2022-2023. Till år 2024 beräknas den procentuella intäktsökningen vara lika stor som kostnadsutvecklingen.

Kommunens nettokostnader beräknas öka mellan 1,3 % till 3,3 % per år under planperioden och skatteintäkterna och bidragen på mellan 1,7 till 4 %.

Skatteintäkter, utjämning, fastighetsavgift och nettokostnadsutveckling	Budget	Budget	Plan	Plan
	2021	2022	2023	2024
Skatteintäkter, utjämning (inkl resurser i välfärden) och fastighetsavgift (mnkr)	978,5	1 017,7	1 034,6	1 057,5
Skatteintäkter, utjämning, fastighetsavgift, resurser i välfärden och utveckling (%)	1,9%	4,0%	1,7%	2,2%
Nettokostnad inkl. jämförelsestörande poster (mnkr)	-950,8	-982,0	-996,7	-1 018,2
Nettokostnadsutveckling inkl. jämförelsestörande poster (%)	4,8%	3,3%	1,5%	2,2%

Kommunalskatt

Kommunens kommunalskatt uppgår till 23,11 för 2020. Under mandatperioden ska skattesatsen sänkas med 25 öre per år fram till 2022 för att närma oss den nivå som kringliggande kommuner ligger på. I budget med plan för perioden 2022-2024 sänks skattesatsen med 25 under år 2022. För åren 2023 och 2024 är skattesatsen oförändrad utifrån att det är en ny mandatperiod.

Soliditet

Soliditeten är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme och visar hur stor del av kommunens tillgångar som har finansierats med egna medel. Ju högre soliditet, desto mindre skuldsatt är kommunen. Förändringen i detta

Finansiellt mål

Kommunens soliditet (inklusive pensionsskuld som uppstått före 1998) ska svagt öka för att värdesäkra det egna kapitalet och säkerställa att vi klarar det framtida pensionsåtagandet

Budget 2022 med plan för 2023-2024

nyckeltal är beroende av investeringstakt, nyupplåning, andra skuldförändringar samt det ekonomiska resultatet.

Ett viktigt kriterium för god ekonomisk hushållning är att soliditeten över en längre period inte försvagas utan utvecklas i positiv riktning.

Kommunfullmäktige har i riktlinjerna för god ekonomisk hushållning angett att kommunens soliditet inklusive pensionsskuld som uppstått före 1998 ska svagt öka för att värdesäkra det egna kapitalet och säkerställa att vi klarar det framtida pensionsåtagandet. I kommande budget och flerårsplan bedöms det finansiella målet för soliditeten uppnås.

Soliditet	Budget 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
Soliditet (%)	21,3%	21,9%	21,8%	21,7%
Soliditet inkl. samtliga pensionsförpliktelser före 1998 (%)	4,6%	6,3%	7,9%	9,2%

Självfinansieringsgraden av investeringarna

Självfinansieringsgraden av investeringarna mäter hur stor andel av investeringarna som kan finansieras med egna medel (årets resultat plus avskrivningar).

Finansiellt mål

Kommunens självfinansieringsgrad av investeringar ska uppgå till minst 45 %

Är självfinansieringsgraden minst 100 % innebär det att kommunen kan skattefinansiera samtliga investeringar som är genomförda under året och behöver inte låna till investeringarna.

Under kommande planperiod och efterföljande år står kommunen inför stora investeringar, framförallt inom den taxefinansierade VA-verksamheten. Dessa investeringar utgår från den beslutade i VA-planen. Det är inte rimligt att den skattefinansierade verksamheten ska finansiera de taxefinansierade investeringarna. Därför kommer nyupplåning och en ökning av låneskulden bli nödvändig.

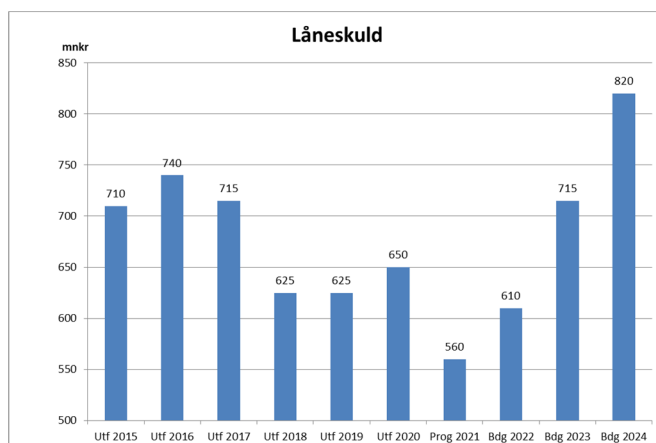
Ett av kommunens fyra finansiella mål är att kommunen ska finansiera minst 45 % av investeringarna själv. Under planperioden väntas en nyupplåning krävas med 260 mnkr. Merparten av nyupplåningen sker under år 2023 och 2024.

Självfinansieringsgraden av investeringar	Budget 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
Investeringsvolym (mnkr)	100,0	150,0	200,0	200,0
Självfinansieringsgraden av nettoinvesteringar (%)	82,0%	62,1%	47,7%	48,2%

Låneskuld

Låneskulden avgörs av investeringstakt och behov av nyupplåning. Vid extra god likviditet har kommunen amorterat på låneskulden. Dagens samtliga 21 lån finns hos Kommuninvest. Risken sprids genom att lånen har olika förfalldagar och rörlig eller fast ränta. Kommunen har inga derivat för att säkra ränteriskerna.

Under budget- och planperioden beräknas låneskulden öka genom nyupplåning på 260 mnkr. Låneskulden beräknas till 820 mnkr vid planperiodens slut. Idag avser ungefär en tredjedel av låneskulden den affärsdrivande verksamheten. Mot bakgrund av kommande års höga investeringsnivå inom affärsdrivande vatten och avlopp, så kommer den andelen att öka.

Pensionsåtaganden

Kommunens pensionsförpliktelser inklusive löneskatt uppgick 2020 till 288,2 mnkr (295,8 mnkr 2019).

Pensionsförpliktelser som redovisas inom linjen bland ansvarsförbindelser på balansräkningen avser skulden som är upparbetad före 1998. Med den prognos som kommunen beställt från vårt pensionsbolag KPA framgår att ansvarsförbindelsen kommer att minska under kommande år. Däremot ökar åtagandet för den förmånsbestämda pensionen som återfinns inom avsättningar. Den totala skulden, både ansvarsförbindelsen och avsättningarna, förväntas minska från år 2021 ca 398 mnkr till lägst 385 mnkr under planperioden.

Den kommunala pensionsskulden är ofta föremål för diskussion och pensionskostnaderna

har sammantaget ökat förhållandevis kraftigt. Bland annat som en följd av höjt livslängdsantagande i RIPS samt att allt fler anställda har löner som ligger över brytpunkten för den förmånsbestämda pensionen.

Borgensåtaganden

Stora borgensförbindelser kan betyda väsentlig finansiell risk för kommunen i form av övertagande av lån. Kommunfullmäktige beslutar om borgen och garantier till förmån för stiftelser, föreningar och andra externa parter. Kommunen hade totala borgensåtagande på 416,6 mnkr 2020 (416,8 mnkr 2019). Stiftelsen Orustbostäder utgör större delen av borgensåtagandet, 409,6 mnkr inom en beviljad ram på 500 mnkr. Det näst största borgenåtagandet är Waldorffastigheter om 5,9 mnkr.

Likviditet

Kassalikviditet mäter betalningsförmågan på kort sikt. Normalt eftersträvas ett riktvärde på 100 %, vilket innebär att de likvida medlen är lika stora som de kortfristiga skulderna.

Kassalikviditeten uppgick år 2020 till 121 %

(82 % 2019) vilket innebär att de likvida medlen och kortfristiga fordringarna understeg kortfristiga skulder. En kassalikviditetsnivå över 60 % anses utgöra en trygg betalningsberedskap på kort sikt.

Budgeten har lagts så att kommunen har tillräckligt med likvida medel för den löpande verksamheten under åren.

Kassalikviditeten under budgetperioden ligger högt och når en nivå över 100 % hela perioden.

Kommunen har därmed en god likviditet, och har dessutom bra möjligheter att förstärka den ytterligare om det skulle behövas genom utnyttjande av en checkräkningskredit på 40 mnkr.

Finansiellt mål

Kommunens likviditetsnivå bör normalt motsvara i storleksordningen en månads bruttoutbetalningar inklusive checkräkningskredit (cirka 55 mnkr)

Kassalikviditet	Budget 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
Omsättningstillgångar/ kortfristiga skulder	154%	164%	174%	186%

Balanskravet och resultatutjämningsreserv

Balanskravet är kommunallagens regelverk för krav på ekonomisk balans mellan intäkter och kostnader. Om kostnaderna är större än intäkterna ett enskilt räkenskapsår uppstår ett underskott som ska återställas inom de tre påföljande åren. Balanskravet avser enbart kommunen, inte koncernen. Vid avstämning mot balanskravet ska bland annat realisationsvinster räknas bort. Kommunen har inget negativt balanskravsresultat från tidigare år att återställa.

Lagstiftningen har gjort det möjligt för kommuner och regioner att i balanskravsutredningen utjämna intäkter över tid genom en resultatutjämningsreserv (RUR) och därmed få bättre möjligheter att möta effekter av konjunktursvängningar. När detta får göras framgår av de egna riktlinjerna.

Efter 2020 års bokslut finns det 67,8 mnkr i reserven. RUR redovisas som en del av eget kapital.

Reservering eller disponering av medel ur RUR redovisas i balanskravsutredningen och påverkar inte resultaträkningen. Prognosen för 2021 är att balanskravet blir positivt. De senaste åren har reservering gjorts till RUR. Det kan bli aktuellt även för 2021.

Budgeterad balanskravsutredning

Under planperioden uppfyller kommunen balanskravet och har inget negativt resultat från tidigare år som behöver	Balanskravsutredning mnkr	Budget 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
	Årets resultat	18,5	28,6	29,2	28,4
	Reducering av samtliga realisationsvinster			-5,0	-5,0
	Årets resultat efter balanskravsjusteringar	18,5	28,6	24,2	23,4
	Reservering till resultatutjämningsreserv (RUR)	-	-	-	-
	Disponering av resultatutjämningsreserv (RUR)	-	-	-	-
	Årets balanskravsresultat	18,5	28,6	24,2	23,4

regleras. Ianspråktagande av RUR planeras inte under de närmaste åren. Eventuell avsättning/reservering till RUR till följd av eventuella överskott tas upp i samband med beslut om årsredovisningen.

Reducering av realisationsvinster har beräknats för försäljning av fastigheter och tomter med 5 mnkr per år för 2023 och 2024.

Utvärdering av ekonomisk ställning

Budgeten är upprättad i enlighet med de riktlinjer som antagits för god ekonomisk hushållning. Balanskravet kommer att uppfyllas och soliditeten förbättras. Kommunens låneskuld kommer dock att öka på grund av höga investeringsnivåer.

Den ekonomiska utvecklingen för kommunen och koncernen har de senaste åren varit goda. Engångsintäkter har påverkat resultatet positivt ett par år. Kommunens soliditet har succesivt förbättrats från -10 % till nu de senaste åren ett positivt värde. Positiva resultat, amortering på låneskuld, hög självfinansiering av investeringar, budgetföljsamhet och en befolkningsökning är positiva signaler på en god ekonomisk hushållning. Dessutom har skattesatsen sänkts sedan 2019 med 25 öre per år.

I jämförelse med andra kommuner har nettokostnadsavvikelsen under de senaste åren minskat inom de större verksamheterna fritidshem, grundskola och äldreomsorg. Det är ett resultat efter år av omställningsarbete och åtgärder. En av kommunens större sektorer, omsorg, som under många har haft stora budgetavvikelser har förbättrat sin budgetföljsamhet och har nu i stort sett en budget i balans.

Den största utmaningen i närtid är de demografiska behoven som ökar på grund av fler äldre och en bibehållen nivå för barn och unga, samtidigt som vi får en lägre andel i arbetsförd ålder. För att bibehålla en god ekonomisk hushållning och för att möta framtidens demografiska utmaningar krävs fortsatta effektiviseringar, ambitionsnivåer och prioriteringar samt smarta arbetssätt. Inte bara de ekonomiska resurserna kommer att vara en bristvara framöver, även kompetens i form av utbildade medarbetare väntas bli en bristvara som många arbetsgivare kommer att konkurrera om.

DRIFTSBUDGET OCH POLITISKA PRIORITERINGAR

Driftsbudget

Överst i driftsbudgeten visas de ekonomiska ramarna för kommunens verksamheter och sektorer under budgetperioden. Under sektorernas ramar redovisas budget för de kommungemensamma posterna. Till skillnad från kommunens resultaträkning innehåller driftsbudgeten interna poster (affärsbändelser inom och mellan sektorer).

Sektorernas budgetramar har sin utgångspunkt från tidigare beslutad budget för 2021. Justeringar har sedan gjorts till följd av volymförändringar på grund av demografin samt krav på effektiviseringar och satsningar utifrån politiska prioriteringar.

Driftsbudget (mnkr)	Budget Netto 2021	Budget Netto 2022	Plan bdg Netto 2023	Plan bdg Netto 2024
Politisk verksamhet	-12,5	-12,9	-12,5	-12,9
Sektor ledning och verksamhetsstöd	-57,3	-58,8	-58,2	-57,8
Sektor lärande	-390,2	-388,9	-389,7	-390,6
Sektor omsorg	-387,6	-394,6	-395,2	-393,3
Sektor samhällsutveckling	-73,2	-71,4	-70,8	-70,3
Affärsdrivande Vatten och avlopp	0,0	0,0	0,0	0,0
Affärsdrivande Renhållning	0,0	0,0	0,0	0,0
Ofördelad effektivisering, uppdrag till kommundirektör	0,8	0,8	0,8	0,8
Ofördelad budget (lön. pris, kap, hyra, lokalv, kost)	-14,3	-36,8	-59,1	-83,2
Summa nämndsverksamhet	-934,4	-962,6	-984,7	-1 007,3
Pensionskostn/skuldförändr. avseende semesterlön/arbetsgivaravg.	-21,4	-21,3	-21,0	-21,4
Försäljning fastigheter, mark	0,0	0,0	5,0	5,0
Återlagda kapitalkostnader (internränta)	12,3	12,3	12,6	13,0
Kommunstyrelsens medel till förfogande	-7,3	-10,4	-8,5	-7,5
Summa nettokostnad	-950,8	-982,0	-996,7	-1 018,2
Skatteintäkter	779,3	816,0	842,0	866,3
Generella statsbidrag	199,1	201,7	192,6	191,2
Finansiella intäkter	1,4	1,2	1,3	1,6
Finansiella kostnader	-10,5	-8,3	-10,1	-12,5
Årets resultat	18,5	28,6	29,2	28,4

Politiska prioriteringar

- Nedanstående förändringar utgår från budgetram 2021 och gäller från 2022 om inget annat anges.
- Jämfört med tidigare beslutad budget och flerårsplan för 2021-2023 tas det generella effektiviseringskravet på 1 % bort för samtliga sektorer, vilket uppgick till 8,7 mnkr för år 2022. Även kommundirektörens uppdrag att effektivisera kommungemensamma kostnader med 4 mnkr tas bort år 2022.
- Politisk verksamhet tillförs 0,4 mnkr i utökad ram per år för att genomföra allmänt val till riksdag, region- och kommunfullmäktige år 2022 samt till Europaparlamentet år 2024. Revisionens budgetram är oförändrad.
- Sektor ledning och verksamhetsstöd tillförs år 2022 1,4 mnkr i utökad ram för satsning på ny webbplats, Microsoft365 licenser och utökad skuldrådgivning. Från 2023 minskar ramen med -0,5 mnkr då kostnaderna för ny webbplats är lägre och kostnaderna för skuldrådgivningen återgår till samma nivå som tidigare. År 2024 minskar ramen med ytterligare -0,4 mnkr då den nya webbplatsen ska vara klar.

Budget 2022 med plan för 2023-2024

- Budgetramarna för sektor lärande och omsorg har justerats för volymförändringar utifrån demografin i den övergripande resursfördelningsmodellen för barnomsorg, skola och hemtjänst. Det innebär att sektor lärande får utökad ram år 2022 med 1,2 mnkr och sektor omsorg minskad ram med -0,1 mnkr.
- I den pågående upphandlingen av skolskjutstrafik planeras färre antal bussar genom ruttoptimering och förändrade skoltider. Det beräknas ge minskade kostnader från halvårsskiftet år 2022 med minst -2,5 mnkr och för helåret 2023 med minst -5 mnkr. I den beräknade effektiviseringen ingår också att kommunen gör ett avrop i avtalet för närbussar. Ramen för sektor lärande minskas med den effektivisering som uppstår enligt det nya avtalet. Det kan innebära högre eller lägre effektivisering än den beräknade. Merkostnader för skolskjutsadministration, cirka 0,3 mnkr ska finansieras inom befintlig budgetram. Avrop på närbussar sker av sektor ledning och verksamhetsstöd och sektorn erhåller utökad ram för finansiering av kostnaderna.
- Sektor omsorg får utökad ram på 7,4 mnkr för år 2022 för att finansiera de nya verksamheterna boendestöd, stödboende för socialpsykiatriska behov och ett korttidsboende LSS för barn och unga. Uppbyggnad av verksamheterna innebär initialt en högre kostnad före hemtagningseffekt uppstår genom att vi avslutar och förebygger externa placeringar och tar emot brukare på hemmaplan istället. Från år 2023 minskar ramen med -2,1 mnkr och år 2024 ytterligare -2 mnkr då en hemtagningseffekt väntas uppstå.
- Från 2022 ingår sektor miljö och bygg i sektor samhällsutveckling. Sektorn får utökad budgetram med 1,2 mnkr för att finansiera två extra bygglovshandläggare för att minska handläggningstiderna. Från 2023 minskar ramen med -0,6 mnkr då behovet väntas bara vara en extra bygglovshandläggare. Under 2022 och 2023 erhåller också sektorn 0,5 mnkr per år för att finansiera åtgärdsvalsstudien för STO-bron. Drift och skötsel av våra 160 km vandringsleder beräknas till 0,25 mnkr per år och ska finansieras inom befintlig budgetram. Även utökade öppettider, måndagsöppet, på biblioteket i Henån ska finansieras inom befintlig budgetram.
- År 2021 fick sektor samhällsutveckling i uppdrag att driftsätta en ny parkenhet med ökat fokus på trivselhöjande åtgärder i våra orter. Under 2022 ska en särskild satsning också ske på aktiviteter i vår utemiljö. Exempelvis på sådana aktiviteter kan vara att bygga utegym i närheten av seniorboende, odlingslotter, hundrastgård och skateboardramp. I investeringsbudgeten finns 2 mnkr avsatt för ändamålet och eventuella driftkostnader ska rymmas inom de 3,5 mnkr som finns avsatt för parkenheten inom kommunstyrelsens medel till förfogande.
- År 2022 avsätts 10,4 mnkr som en pott för kommunstyrelsens förfogande. Inom ramen ska finansiering ske av de pågående satsningarna på parkenhet, nya översiktsplanen och samverkansprojektet mellan sektor omsorg och lärande som syftar till att tidigt jobba förebyggande och undvika att barn och ungdomar hamnar i utanförskap. Vidare ska finansiering ske av det nyinrättade kontaktcentret samt den gruppverksamheten där Svenska kyrkan på Orust är huvudman och som syftar till att främja barn och ungas psykiska hälsa. År 2023 avsätts totalt 8,5 mnkr, vilket är lägre än 2022 eftersom samverkansprojektet mellan sektor omsorg och lärande ska vara inarbetad och finansieras inom ordinarie budgetram och kostnaderna för den nya översiktsplanen minskar. År 2024 avsätts 7,5 mnkr och inga medel finns längre för översiktsplanen eftersom den är klar.
- I potten ofördelad budget finns utrymme för budgetkompensation till sektorerna i detaljbudgetarbetet och under löpande år för kapitalkostnadsförändringar, löne- och prisökningar, indexhöjning av lokalhyror, kost och lokalvård samt i övrigt mindre tekniska justeringar såsom exempelvis PO-påläggsjustering (personalomkostnad), kostnader för utökad mattransport till förskola på obekvämtid (nattis), matvagnstransport inom Varekils skola, utökad lokalvård på Ängsvikens särskilda boende samt fri tillgång till kaffe och te för alla anställda.

Ramförändringar mellan åren

Ramförändringar mnkr	År 2022	År 2023	År 2024
Politisk verksamhet			
Ingående budget	12,5	12,9	12,5
Satsning/prioritering	0,4	-0,4	0,4
Ny budgetram	12,9	12,5	12,9
Sektor ledning och verksamhetsstöd			
Ingående budget	57,3	58,8	58,2
Satsning/prioritering	1,4	-0,5	-0,4
Ny budgetram	58,8	58,2	57,8
Sektor lärande			
Ingående budget	390,2	388,9	389,7
Volymförändring övergripande resursfördelningsmodell	1,2	3,2	0,9
Effektiviseringskrav, skolskjutsupphandling	-2,5	-2,5	
Satsning/prioritering			
Ny budgetram	388,9	389,7	390,6
Sektor omsorg			
Ingående budget	387,3	394,6	395,2
Volymförändring övergripande resursfördelningsmodell	-0,1	2,7	0,1
Satsning/prioritering	7,4	-2,1	-2,0
Ny budgetram	394,6	395,2	393,3
Sektor samhällsutveckling inkl. miljö och bygg			
Ingående budget	69,7	71,4	70,8
Satsning/prioritering	1,7	-0,6	-0,5
Ny budgetram	71,4	70,8	70,3

Affärsdrivande verksamheter

Beslut om taxor och avgifter tas i separata ärenden i kommunfullmäktige i november.

Affärsdrivande - Vatten och avlopp (VA)

Budgeten bygger på en taxehöjning av de fasta och rörliga brukningsavgifterna med högst 10 % respektive år under planperioden.

Rekommendationen är att VA-verksamheten ska återföra över-/underuttag inom en treårsperiod. För att undvika stora skillnader i taxejusteringar mellan åren så är förslaget istället en jämn taxehöjning som är hållbar i längden. Taxejusteringen bygger på investeringsbehov som är stort avseende Va-verksamheten nu och några år framöver. År 2023 och framåt börjar de stora investeringarna att tas i bruk. Då belastas verksamheten med ökade kapitalkostnader.

Affärsdrivande – Renhållning

Verksamheten räknar inte med taxejustering under 2022. Budgeten för 2023 och 2024 bygger på en taxejustering med 5 % för renhållningsverksamheten. Det avser att täcka kapitalkostnader för om- och tillbyggnad på Månsemyr samt indexjustering av hämtningskostnader. Slamsugning av enskilda avlopp erfordrar justering av taxa på grund av ökade avsättningskostnader för slam samt indexjustering av hämtningskostnaden på 3 % vardera för åren 2023-2024.

INVESTERINGAR

En investering är en anskaffning av en fysisk anläggningstillgång eller en immateriell tillgång där vissa kriterier ska vara uppfyllda, bland annat att den ekonomiska livslängden överstiger tre år.

Kommunfullmäktige fastställer investeringsramar för kommande budgetår samt de två efterföljande planeringsåren. Den totala investeringsramen avgörs av de finansiella målen. Investeringsnivån för 2022-2024 är hög och innebär att kommunen behöver låna externt för att finansiera de planerade investeringarna. En hög investeringsnivå innebär ökade driftkostnader som kommer att ta allt större utrymme i kommunens driftbudget. Driftkostnader har ofta mycket större påverkan än till exempel räntekostnader för lån.

Investeringsnivå, mnkr

Budget 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
100	150	200	200

Investeringsbudgeten som kommunfullmäktige beslutar om redovisas på projektnivå för större projekt som överstiger 5 mnkr. Projekten prioriteras utifrån fyra olika kategorier, där investeringar i kategori 1 har högre prioritet än till exempel kategori 2.

Prioriteringskategorier:

1. Lagkrav eller andra ställda myndighetskrav, till exempel krav från Arbetsmiljöverket och Länsstyrelsen
2. Viktig samhällsfunktion, till exempel skolor, omsorgsboende och infrastruktur
3. Strategisk, till exempel markinköp
4. Övrig

De större projekten i investeringsbudgeten planeras att starta under planperioden, men vilket år investeringsutgifter infaller och med vilken totalram avgörs i beslutspunkter enligt projektmodellen. Kommunens rutin för projektmodell ska användas för alla projekt överstigande 5 mnkr. Modellen syftar till att kvalitetssäkra och göra projektarbetet kostnadseffektivt. I projektmodellen fastställs ansvar och roller för beställare, utförare och beslutsfattare.

Varje sektor får en särskild investeringspott för mindre reinvesteringar. Investeringar under 5 mnkr behöver inte ha särskilda igångsättningsbeslut. Prioriteringskategorierna och investeringstaket kan begränsa möjligheten att starta projekt om investeringsnivån riskerar att överskridas. Projekt med en total budget mellan 1-5 mnkr ska framgå av detaljbudgeten som beslutas av nämnden under hösten.

Till grund för planering av investeringar finns beslutad VA-plan, bostadsförsörjningsplan, lokalförsörjningsplan samt digitaliseringsplaner.

1. Lagkrav eller andra ställda myndighetskrav

Skattefinansierade investeringar

Taxefinansierade investeringar

- Ombyggnad Ellös avloppsreningsverk

2. Viktig samhällsfunktion

Skattefinansierade investeringar

- Ny förskola i Svanesund
- Ellös förskola, nybyggnad eller ombyggnad
- Ombyggnation av Ågårdens särskilda boende till stödboende
- Förstärkningsåtgärder ån i Henån etapp 2
- Räddningsfordon

Taxefinansierade investeringar

- VA-länk väst/broledning, en land- och sjöledning mellan Mollösund, Barrevik och Hälleviksstrand och Ellös för att stänga avloppsreningsverken i Mollösund, Barrevik och Hälleviksstrand när Ellös avloppsreningsverk byggts om.
- VA-länk öst-väst från Varekil till Ellös
- VA-ledning från Tuvesvik till Ellös

3. Strategisk

Skattefinansierade investeringar

- Strategiska markinköp
- Bro mellan Strandvägen – Kaprifolvägen
- Exploatering, gata Varekil Lundby
- Exploatering, Hamnplansvägen m.fl. i Mollösund
- Exploatering, gata Lunden-Bön
- Cykelväg S1 Färjevägen Svanesund
- Cykelväg H5 från varvsområdet till Dalby i Henån
- Henåns centrum, norra delen, klimatsäkringsåtgärder

Taxefinansierade investeringar

- Åtgärder på Månsemyr återvinningscentral enligt ÅVC-utredning
- VA-utbyggnad i exploateringsområde Svanesunds centrum
- VA-utbyggnad i fritidshusplaner i Svanesund

4. Övrigt

- Lokaler med entré för kundcenter.

EXPLOATERINGAR

Med markexploatering avses åtgärder för att anskaffa, bearbeta och iordningställa råmark för att kunna bygga bostäder, affärer, kontor eller industrier. I markexploateringsverksamheten ingår därmed också att bygga kompletterande gemensamma anordningar som gator, grönområden, vatten och avlopp samt elanläggningar med mera.

Framtagande tomter för försäljning genom exploateringsprojekt består av olika faser. Orust kommun har valt att följa upp exploateringsprojekten utifrån fyra faser, planering och förstudie, projektering, genomförande och försäljning.

Planerings- och förstudiefasen; här arbetar kommunen med att ta fram planprogram och detaljplaner samt göra utredningar för exempelvis arkeologi. Alla utgifter och inkomster i denna fas ska redovisas i resultaträkningen. Budget för arbete kring detta ligger i sektor Samhällsutvecklings driftbudget. I budget 2022 uppgår budget för detaljplaner för exploateringsprojekt till ca 2,5 mnkr.

Projektering; nu är det bestämt vad som ska byggas eller konstrueras och utgifterna för projekteringar redovisas främst i investeringsprojekt. I denna fas omklassificeras även eventuellt mark till exploateringsområdet från markreserv. Budget för arbete i denna fas ligger främst i investeringsbudgeten för perioden.

Genomförande; flera investeringsprojekt kan pågå samtidigt inom respektive exploateringsområde, exempelvis byggs vägar, belysning, gång- och cykelvägar. Utgifter som inte får räknas som anskaffningsvärde för tomten redovisas som kostnad i resultaträkningen (driftskostnad). Budget för nödvändiga investeringar finns i investeringsbudgeten som återfinns i balansbudget och kassaflödesbudgeten där exploateringsbudget för arbete med mark för iordningställande av tomter finns.

Försäljning; här redovisas försäljningsinkomster per tomt med avdrag för anskaffningsvärdet för tomten samt eventuella försäljningsomkostnader. Redovisning av tomtförsäljning och markanvisningar redovisas i resultaträkningen som försäljning fastigheter, mark och tomter.

I de flesta exploateringsprojekt befinner sig verksamheten just nu i planerings- och förstudiefasen.

Prioriterade exploateringsprojekt

Under 2022 är det följande områden som prioriteras utan prioriteringsordning:

- Dalby där markanvisning beräknas vara genomfört och detaljplan beräknas tas fram.
- Svanesund centrum- Färdigställ detaljplan norr om Färjevägen där en förskola planeras och markanvisning för bostäder.
- Svanesund centrum södra – Framtagande av detaljplan, beräknas vara klar under 2023. Därefter påbörjas genomförandet av detaljplanen.
- Henån centrum södra - detaljplan för område söder om Röravägen beräknas vara klar i slutet av 2022. Därefter påbörjas genomförandet av detaljplanen.
- Henån centrum norra – Arbete med detaljplan påbörjas, beräknas vara klar i slutet av 2023. Därefter påbörjas genomförandet av detaljplanen
- Varekil/Lundby, färdigställa detaljplan och ta fram industritomter och försälja.
- Fritidshusplaner- Omarbeta detaljplaner för fritidshusområden så att de kan godkännas för åretruntboende. En första etapp om fem planer beräknas vara klara 2022. Därefter kan en utbyggnad av åretruntbostäder påbörjas.

RÄKENSKAPER

Resultatbudget

Resultatbudgeten visar de totala intäkterna och kostnaderna för kommunens samtliga nämnder och verksamheter. Av resultatbudgeten framgår också skatteintäkter, statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning samt finansiella intäkter och kostnader. Summan av samtliga poster summerar till årets resultat.

Resultatbudget (mnkr)	Budget 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
Verksamheternas intäkter	339,2	339,2	350,8	353,0
Verksamheternas kostnader	-1 302,3	-1 333,5	-1 360,0	-1 384,2
Återlagda kapitalkostnader (internränta)	12,3	12,3	12,6	13,0
Verksamheternas nettokostnader	-950,8	-982,0	-996,7	-1 018,2
Skatteintäkter	779,3	816,0	842,0	866,3
Generella statsbidrag	199,1	201,7	192,6	191,2
Finansiella intäkter	1,4	1,2	1,3	1,6
Finansiella kostnader	-10,5	-8,3	-10,1	-12,5
Resultat före extraordinära poster	18,5	28,6	29,2	28,4
Årets resultat	18,5	28,6	29,2	28,4

Balansbudget

Balansbudgeten visar planen för hur kommunens tillgångar förändras samt hur de finansieras. Det egna kapitalet utgör kommunens förmögenhet och definieras som tillgångar minus avsättning och skulder. Tillgångar ökar i takt med att kommunen investerar i lokaler, anläggningar och infrastruktur samt minskar i takt med avskrivningarna. Det egna kapitalet ökar med årets resultat. Upplåning ökar de långfristiga skulderna.

Balansbudget (mnkr)	Budget 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
Anläggningstillgångar	1 446,9	1 532,3	1 670,0	1 810,2
Omsättningstillgångar	212,4	213,6	218,0	219,2
Summa tillgångar	1 659,3	1 745,9	1 888,0	2 029,4
Eget Kapital	353,9	382,5	411,6	440,0
Avsättningar	115,5	123,6	128,8	136,0
Långfristiga skulder	1 051,6	1 109,6	1 222,6	1 335,6
Kortfristiga skulder	138,3	130,2	125,0	117,8
Skulder och avsättningar	1 305,4	1 363,4	1 476,4	1 589,4
Summa eget kapital, avsättningar & skulder	1 659,3	1 745,9	1 888,0	2 029,4

Kassaflödesbudget

Från resultatbudgeten överförs årets resultat och avskrivningar till kassaflödesanalysen. Denna visar samtliga in- och utbetalningar avseende den löpande verksamheten, investerings- och exploateringsverksamheten samt finansieringsverksamheten. Av kassaflödesanalysen framgår också förändringen av de likvida medlen från årets början till årets slut. Med likvida medel menas kommunens bankkonto, kontanta medel samt kortfristiga placeringar.

Kassaflödesbudget (mnkr)	Budget 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
Årets resultat	18,5	28,6	29,2	28,4
Avskrivningar	63,5	64,6	66,2	67,9
Summa löpande vht före förändring av kapitalbindning	82,0	93,2	95,3	96,3
Summa förändring av kapitalbindning	0,0	0,0	0,0	0,0
Medel från den löpande verksamheten	82,0	93,2	95,3	96,3
Investeringar	-100,0	-150,0	-200,0	-200,0
Exploateringskostnad pågående projekt (netto)	-2,5	-2,5	-2,5	-2,5
Prisfaktor 2023-2024	-1,5	0,0	-3,8	-8,1
Medel från investeringsverksamheten (netto)	-104,0	-152,5	-206,3	-210,6
Omsättning lån	205,0	100,0	95,0	80,0
Nyupplåning	0,0	50,0	105,0	105,0
Förutbetalda anslutningsavgifter Vatten och avlopp	8,9	8,0	8,0	8,0
Minskning långfristiga skulder/Amortering/Omsättning	-205,0	-100,0	-95,0	-80,0
Finansieringsverksamheten	8,9	58,0	113,0	113,0
Årets kassaflöde	-13,1	-1,3	2,0	-1,3
Likvida medel vid årets början	31,3	17,4	16,1	18,0
Likvida medel vid årets slut	18,2	16,1	18,0	16,7

FÖRSLAG TILL KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

Kommunfullmäktige beslutar att:

1. Anta förslag till budget 2022 och flerårsplan för 2023 och 2024 daterad 2021-06-02.
2. Fastställa skattesatsen till 22,61 kr per skattekrona för 2022, vilket innebär en sänkt skattesats med 25 öre jämfört med 2021.
3. Fastställa de finansiella målen för kommunen och de övergripande målen för verksamheterna.
4. Fastställa driftbudgetramarna för kommunstyrelsen och dess sektorer för år 2022 samt preliminärt för 2023 och 2024.
5. Uppdra till kommunstyrelsen att genomföra de satsningar, uppdrag och effektiviseringar som framgår av budgeten och flerårsplanen.
6. Kommunstyrelsen ska besluta om kompensation för pris- och löneökningar samt kapitalkostnadsförändringar och i övrigt mindre tekniska justeringar till sektorerna inom ramen för ofördelad budget. Kommunstyrelsen får delegera beslutanderätten vidare.
7. Inte anvisa några medel till myndighetsnämnderna, sociala myndighetsnämnden samt miljö och byggnadsnämnden.
8. Fastställa investeringsbudget för år 2022 samt preliminära investeringsramar för 2023 och 2024.
9. Fastställa internräntan till 1,00 % för 2022 och preliminärt för 2023 och 2024. För affärsdrivande verksamhet sätts internräntan utifrån kommunens genomsnittliga ränta de senaste 12 månaderna.
10. Kommunstyrelsen under år 2022 har rätt att omsätta lån, det vill säga låna upp belopp motsvarande beloppen på de lån som förfaller till betalning under år 2022.
11. Kommunstyrelsen under år 2022 har rätt att nyupplåna, det vill säga öka kommunens skulder under år 2022, med totalt 50 miljoner kronor.
12. Nödvändiga taxeförändringar för de affärsdrivande verksamheterna och eventuellt andra taxor och avgifter beslutas separat i kommunfullmäktige under hösten.
13. Fastställa kommunens lokalförsörjningsplan för åren 2022-2026 med utblick mot 2031.

Vision Orust 2040

Orust – den gröna och trygga ön
där tanken är fri och drömmar får liv

Orust kommun 47380 HENÅN
Kommunhuset, Åvägen 2-6 telefon 0304-33 40 00
kommun@orust.se www.orust.se